

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za tuzemstvo
mesečno 35 Din
polletno 210 Din
celoletno 420 Din
za tuzemstvo
mesečno 35 Din
polletno 210 Din
celoletno 420 Din

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
Istop. peti vrsta
malih oglasov po 150
in 20, večji oglas
nad 45 mm višine
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljke in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirano
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Celovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Živahnost italijanske diplomacije

Ko je te dni zboroval Svet Društva narodov v Luganu, je časopisje prineslo vest, da pride tja tudi Mussolini. Namen njegovega potovanja bi bil ta, da se v osebnem razgovoru s francoskim zunanjim ministrom Briandom pogovori o spornih točkah med Francijo in Italijo. Teh pa je precej. Med obema romanskima sosedoma že dolgo ne vladajo priščene razmere. Posebno v Italiji je razpoloženje napram Franciji naravnost sovražno. Ta sovražnost se je še povečala, ko je bil nedavno v Parizu morilec italijanskega konzula obojen samo na dve leti. Zato je evropska javnost z veseljem sprejela omenjeno vest. Kajti ureditev vseh spornih vprašanj med tema državama bi gotovo še bolj utrdila mir, ki si ga vsi želimo.

V poslednjem trenutku pa se je g. Mussolini premislil in poslal je v Lugano svojega intimusa in specialista za zunanjo politiko drž. podtajnika Grandija. On je eden najbolj okretnih in bistrih diplomatov in je desna roka diktatorja v vseh zunanje-političnih vprašanjih. Na podlagi njegove zamisli in od njega izdelanega načrta se izvršujejo vsi akti italijanske ekspanzivnosti v Sredozemskem morju, na Balkanu in bližnjem vzhodu.

G. Grandi je imel v Luganu kratke sestanke z Briandom in Chamberlainom. O teh izdanih obvestila vedo povedati, da je prišlo do sporazuma v vseh vprašanjih. Ta sporazum pa je bil tak, da se je g. Grandi že po dveh dneh odpeljal v Rim. Takoj nato pa v Turčijo in je ravno sedaj v Angori gost Kemal-paše, diktatorja nove Turčije in jugoslovanskega državljana, rojenega tam nekje ob Ohridskem jezeru.

Uradno poročilo fašistovskega dopisnega urada pravi, da je odpotoval v Angoro zato, da »vrne obisk« turškemu zunanjemu ministru. Ze ta uradna suhoparnost pove dovolj. Kajti Ruždibej, turški zunanji minister, tudi jugoslovanski državljani in bivši zdravnik v Skoplju, je letos ob Veliki noči v Rimu podpisal »prijateljsko pogodbo« z Italijo. Pa še to se javlja, da bo g. Grandi iz Angore potoval v Atene. Seveda zopet samo zato, da vrne obisk g. Venizelosu. Tudi g. Venizelos je kmalu po Veliki noči obiskal večno mesto in podpisal z Italijo prijateljsko pogodbo in obenem poseben protokol, ki se tiče solunskega pristanišča. Obiska madžarskemu predsedniku g. Bethlenu, ki je tudi takrat v Rimu podpisal »prijateljsko« pogodbo, pa g. Grandi ne bo vrnil. Ni potrebno, kajti Madžari so sigurni.

Kljub sporazumu v Luganu in kljub temu uradnemu obvestilu o značaju potovanja Mussolinijeve desne roke pa je jasno da gre pri celi zadevi za široko zasnovano akcijo.

Italijanska zunanja politika je prej kot slej vsa naperjena proti Franciji. Nobeno uradno prepričevanje o miroljubnih in nedolžnih namerah pa more biti deloma, da se med temi obema sosedoma vrši živahna diplomatska berba za prevlado na Balkanu in v Sredozemskem morju. Vprašanje italijanske aktivnosti na Balkanu je za Rim življenjskega pomena po zamisli g. Mussolinija. Iskreno prijateljstvo bilo katerekoli balkanske države s Francijo, četudi je to prijateljstvo posledica najiskrenejše želje za mir, smatra Rim za nevarno njegovemu hotenju po ekspanzivnosti.

Tiranska pogodba, vsled katere je Albanija prišla v popolno odvisnost od Italije; najintimnejše prijateljstvo z Madžarsko; napor, pridobiti za sebe Grčijo in Bolgarijo, vse so to samo jasne poteze proti vplivu Francije v tem delu sveta.

Obkroževalna politika Italije, njena želja po razbitu Male antante, se vidi v vsaki novi akciji fašistične diplomacije. Pod njenim varštvom je prišlo nedavno do sporazuma med Poljsko in Madžarsko; ta diplomacija je živahno na delu, da odruji Rumunijo Mali antanti, in že krožijo vesti, da odide prihodnje dni rumunski zunanji minister v Varšavo; njen uspeh je sporazum med Grčijo in Bolgarijo, sprejet od atenskega parlamenta pred par dnevi. In sedaj g. Grandi — tako piše svetovno časopisje — »sondira teren, v koliko bi prišla Turčija v poštev kot faktor italijanske politike na vzhodnem Sredozemskem morju in na Balkanu.«

Po dosedanjih izkušnjah moramo verjeti takim vestem. Vsled naše iskrene miroljubnosti se sicer niti najmanj ne bojimo, ne smemo pa se udati v praznini iluzijam. Še manj pa je na mestu v teh težkih časih vsled enostranskih interesov sprejemati pohvale od takih prijateljev. Zločin pa je nad državo in narodom, pričakovati od take strani podpore.

Pred sejo DS nobene odločitve

Belgrad, 19. dec. (Tel. »Slov.«) Prestolnica je danes praznovala praznik sv. Nikole. Radi tega je delo tako v ministrstvih, kakor tudi v poslanskih klubih skoro popolnoma počivalo. Tudi pričakovana vladna kriza ni nastopila. Med drugimi dogodki je omeniti samo sestanek Vukičevića in dr. Korošca in njuna posvetovanja v radikalnem klubu z radikalnimi prvaki. Sestanka Vukičević-Korošec se je udeležil tudi zunanji minister dr. Voja Marinković. Sklenilo se je, da odpotuje minister Marinković v Švico. Značilno je, da odpotuje g. Marinković v inozemstvo še pred sejo DS kluba in se torej tega glasovanja ne bo udeležil. Mnogi politični krogi sklepajo iz njegovega odhoda, da je stvar v demokratiškem klubu tako rekoč že urejena in da ni tako ostra, kot so jo časopisi napovedovali.

Današnja »Pravda« napada v uvodniku Pribečevića, o katerem pravi, da je popoln anahronizem v naši notranji politiki. Istotako se trdi, da ima DS zveze z zagrebško opozicijo, torej tudi s Pribečevićem, in da je Davidovič najbrž ravno radi tega hudo intransigenten, da zahteva izstop svojih članov iz vlade. Pisava DS-organov je značilna radi tega, ker se vidi, kolikšna razcepljenost vlada v DS-vrstah, tako glede Zagreba kakor glede pogledov na vlado. Po obvestilih, ki smo jih dobili, pred soboto ni pričakovati značilnih sprememb in bo najbrž šele DS-klub odločil, kako bo postopala vlada, ali bo podala ostavko, ali pa bo četvorna koalicijska delo nadaljevala. Vendar pa je nervoznost še vedno zelo velika, kar se kaže v tem, da so

iz obiska dr. Korošca na dvoru, kjer je bil samo pri maršalatu dvora, belgrajski politiki skovali dve avdienci pri Nj. V. kralju, ki naj bi bili v zvezi z vladno krizo. Po naših informacijah pa predsednik vlade danes sploh ni bil sprejet v avdienco, ker ni za njo niti zaprosil.

Zagreb in vesti o vladni krizi

Zagreb, 19. dec. (Tel. »Slov.«) Vesti o krizi vlade radi pritiska DS-ministrov, predvsem pa radi Davidovičevega pritiska, so se v Zagrebu živahno obravnavale. Posebno se je obravnavalo vprašanje, iz katerih razlogov je Davidovič podzvel tako akcijo. Z gotove strani se je zagotavljalo, da je prav za prav želja Davidoviča in Pribečevića, da bi prišlo do ostavke sedanje vlade ter da bi bodočo vlado sestavili RS, JMO in SLS. V tem slučaju bi bila vlada odvisna od prihoda KDK v parlament, ki bi prišla vsa v Belgrad in vrгла vlado pri sprejemanju proračuna. Na ta način, je zagotavljalo zelo ugleden član KDK, bi postal položaj normalen, ker bi se KDK vrnila v parlament. Ker se ob njeni navzočnosti ne bi sestavila vlada, ki bi bila poslovna, bi se šlo na volitve. V krogih KDK so prepričani, da bi v tem slučaju KDK dobila mandat za sestavo volivne vlade. Za to se posebno po svojih prijateljih v Belgradu zavzema Pribečević brez znanja radičevcev, ker je mnenja, da bi se na ta način izmotal iz težavnega položaja, v katerega je KDK zašla.

Spor o vodstvu KDK

Rastoč odpor proti iskanju italijanske ali madžarske pomoči

Zagreb, 19. dec. (Tel. »Slov.«) Kakor je Vaš dopisnik iz najzanesljivejše strani zvedel, je prišlo med vodstvom KDK do spora radi hrvatske akcije v inozemstvu. Kakor se je opazilo pri nekaterih frankovcih in radikalnih radičevcih, se ti prizadevajo, da si pridobijo naklonjenost Madžarske in Italije za hrvatsko stvar. V vseh objektivnih krogih KDK se je to zavrnilo kot škodljivo za hrvatske interese. Pod vtisom vseh teh dogodkov je Pribečević uvidel, da je nemogoče še nadalje trpeti taka prizadevanja. Prizadeva se zato, priti v stik z belgrajskimi političnimi činitelji. Tako je sprejel nekatere politične obiskovalce iz Belgrada, ki so mu poročali o položaju in prinesli vesti od Davidoviča. Brez ozira na trenoten političen položaj v Belgradu išče Pribečević izhoda iz sedanjega položaja, kar pa se mu še ni posrečilo. Te dni je pred svojimi uglednimi pristaši izjavil, da on sploh ne ve, kako se bo še vse to končalo in da mu ni mogoče sestati se s frankovci in radičevci, ki da širijo najbolj fantastične ideje in na ta

način rušijo vso državno avtoriteto in možnost sporazuma med Srbi in Hrvatmi.

To je opazil tudi »Obzor«. V svojem članku se peča s tistimi, ki hočejo s pomočjo Madžarske in Italije kovati kapital za svoje strankine svrhe. »Obzor« pravi, da se z Italijo ne more računati prijateljsko, ker se je v zadnjih petdesetih letih pokazalo, kakšne želje imata Italija in Madžarska glede Hrvatov. Zato »Obzor« ostro napada Paveliča, ki je dal dopisniku milanskega »Corriere della Sera« izjavo. »Obzor« pravi, da je izjava nesrečna in škodljiva za hrvatsko stvar. Zdi se, da je tudi »Hrvat« spoznal težavnost položaja. Njegovi članki so mnogo bolj objektivni. Ne napada več tako ostro, ampak hoče na vsak prepričati, kako je treba na miren način urediti hrvatsko vprašanje radi državnih interesov. V uvodniku se bavi s federalistično oziroma prav za prav z avtonomistično ureditvijo države z ozirom na vesti, da se pripravljata trilateralna ustava ter pravi, da je na ta način mogoče urediti hrvatsko vprašanje.

300 milijonov mednarodnega kredita za železnice

Posl. Žebot in Kremžar za železničarje

Belgrad, 19. dec. (Tel. »Slov.«) Ker je prejšnji železniški minister general Milosavljevič porabil od začetka 1928 do avgusta 1928 iz tekočih dohodkov železnic več sto milijonov za zgradbo drugega tira Belgrad-Vinkovci-Novska, je na koncu proračunskega leta zmanjkalo kredit za delavske mezde, urnine in plače dnevnikaarjev. Po izkazu ljubljanskega ravnateljstva manjka samo v Sloveniji za strojni oddelek 4.700.000 Din, za vzdrževanje prog 2.000.000 in za prometno službo 3 milj. dinarjev. Za celo državo zahteva železniški minister naknadni kredit 300 milj. Finančni

minister se temu protivi. Med železniškim in finančnim ministrom se vršijo pogajanja za nakazilo tega kredita.

Poslanca Pušenjak in Kremžar sta prejšnji teden v tej stvari intervenirala in zahtevala izplačilo naknadnega kredita. Včeraj in danes je posl. Žebot obiskal merodajne činitelje in jim predložil, da bi bilo katastrofalno, ako bi se na zimo odpustili dnevnikaarji in delavci na progi in bi se delo omejilo na 4 dni. Od sedanjih pogajanj in od stališča finančnega ministra je odvisno, kako se bo ta pereča zadeva uredila.

Be'gra'ske vesti

Gotov je ukaz, s katerim se postavlja za zastopnika zunanje ministra dr. Ilja Šumenkovića. Jutri ali pojutrišnjem bo zunanji minister dr. Marinković predal vse posle zunanjega resora svojemu zastopniku.

V zunanjem ministertvu je končano poročilo o predvojnih dolgovih Franciji. Poročilo bo v teku treh dni predloženo seji ministrskega sveta.

Dela odbora za javna dela so končana. Finančni minister je dal na razpolago 500 milijonov dinarjev.

Odgovor Hrva'a — „Jutru“

Zagreb, dne 17. dec.

Gospod urednik! Bodite tako dobri in objavite te vrstice kot odgovor na »Jutro« uvodnik z dne 16. t. m., ko piše »Jutro«, da so vsi Hrvati zaradi Koroščeve politike zasovražili Slovence in da ga boli srce »Jutro« ima torej tudi srce, ko vidi, da dr. Korošec, ki ima velike zasluge za narod in državo (hvala Bogu, da »Jutro« to enkrat priznava), s svojo politiko škoduje dobrim odnosom med Hrvatimi in Srbi.

Najprej bi vprašal »Jutro«, kako bi se s Hrvati danes postopalo, če ne bi bil predsednik vlade dr. Korošec? Opozarjam le na belgrajske liste, ki neprestano napadajo dr. Korošca, ker da je proti Zagrebu premil. Demokratiški politiki, ki so baš SDS najbližji, očitajo vsled tega dr. Korošcu, da je jugoslovanski Kerenski. Če je »Jutro« le količkaj do resnice, naj se samo vpraša, če more predsednik vlade voditi z ozirom na neverjetne izjave voditeljev in tiska KDK sploh še bolj pomirljivo in popustljivo politiko? Kakor pravi besni Rolandi nastopajo politiki od KDK in vendar je skušal dr. Korošec z Jobovo potrpežljivostjo uplavit na nje, da prenehajo s svojimi nepremišljenostmi. Ali misli »Jutro«, da objektivni Hrvati vsega tega ne vidijo? Ali morda misli »Jutro«, da je ves hrvaški narod oni zagrebški tisk, ki živi od same senzacije?

Naravnost paradokso je, da napada »Jutro« dr. Korošca, ker da se ne ozira dovolj na Hrvate, »Slovenski Narod« pa, ki je last istega konzorcija, ker da je za revizijo ustave v trilateralnem smislu. Kje je tu logika? Kje je tu doslednost?

Sicer pa bi moralo biti zlasti slovenskim samostalcem jasno, da mi Hrvati zasledujemo tudi njih politiko. Ni nam neznano, da nas celo sedaj, ko je na vrhu »hrvatska« orijentacija SDS, tožijo voditelji SDS Belgradu, da smo za amputacijo in da smo separatisti! In ti nasprotniki hrvatskega naroda imajo pogum, da se celo javno hvalijo z »zadragami«, ki da so si jih priborili, ko so l. 1925. preganjali Hrvate. Na sam badnjak so proglasili obznano in sedaj imajo drznost, da se ponajajo s svojimi železnimi metodami. Prav nič ni treba samostalcem, da nam kličejo v spomin svoje grehe, ker jih mi še nismo pozabili. Čeprav danes Hrvati ne kažejo na druge, ki je iz divjega unitarca in centralista postal defetist, pa bomo mi o tem že še govorili, ko pride čas. Še se spominjamo onih večnih komisarjev in komisarijatov za časa Pribečevićeve strahovlade, še nismo pozabili na razne razpuste društev in preganjanja Pribečevićeve političnih nasprotnikov in še danes vedo Hrvati, kako je nastavljal Pribečević na hrvatsko univerzo profesorje, pa čeprav niso bili ti zadostno kvalificirani.

Pa je morda »Jutro« pozabilo, kakšno škodo so naredili samostalci s svojim delom pri Slavenski, Jadranski in Balkanski banki? Če bi se zmenili, ne bi mogli bolj škodovati hrvatskemu gospodarstvu, kakor so s temi polomi. Ali so morda tudi iz tega vzroka pričeli svojo kampanjo proti Narodni banki, češ da je tudi ona v službi velikosrbske hegemonije? Ali bi hoteli zrušiti še dinar? Gospodje vendar vedo, da je prevzel Zagreb vlogo posrednika med velikimi svetovnimi tržišči in našimi kraji in da bi moral plačati tujini v dobrih tujih devizah, dočim bi pa svoje terjatve dobil le ničvredno domačo valuto, če bi namreč dinar padel. Ali hočejo na vse zadnje škodovati zagrebškim trgovskim krogom? Ali je zato nastala kampanja proti Narodni banki? Če sodimo po njih delu v preteklosti, bi skoraj morali priti na take misli. Vse kaže, da je to delovanje samostalcev spoznala zagrebška gospodarska javnost in zato odločno odklonila od samostalcev aranzirano borbo hrvatskega gospodarskega sveta proti dr. Korošcu.

Naj se »Jutro« ne skrbi za odnose med Slovenci in Hrvati. Ako mi Hrvati in Slovenci nismo na isti liniji, ni to napaka dr. Korošca, temveč so temu krive žalostne razmere v državi. Ko bodo te likvidirane, se bomo Hrvati zopet našli skupaj z večino Slovencev. Do tedaj pa naj dr. Korošec še nadalje po svoji uvidevnosti vodi državno politiko, ker Hrvatje vemo, da je za nas neprimerno boljše, če je na vladi dr. Korošec, kakor pa kak samostalec.

Na vse zadnje pa moram tudi vprašati, s kakšno moralno pravico piše »Jutro« o hrvatskih interesih? Naj se samo spomni vsega onega, kar je pred leti pisalo proti Zagrebu in hrvatskim voditeljem! Hrvat Zagrebčan.

Francozi o naših razmerah

Mladi, v svetu le malo in slabo znani državi pač ni in ne more biti vseeno, kakšno mnenje si svet ustvarja o njej. Zato je prav, da vemo in zasledujemo, kako pišejo o nas in naših razmerah ugledni tuji listi. V zadnji številki najuglednejšega francoskega časopisa »Revue des deux mondes« piše obširno o naših razmerah Maurice Pernot. Potem, ko je pod skupnim naslovom »Les Balkans nouveaux« v treh zaporednih člankih opisal Grčijo, Bolgarijo in Romunijo, je posvetil četrti članek naši državi pod naslovom »Jugoslavija na preizkušnji«.

G. Pernot podčrtava zlasti eno težavo: naši vodilni krogi izobraženstva, ki še z eno nogo stoje v kmetijski hiši, ne razumejo ali nočejo razumeti kmetijskih potreb. Nato podaja g. Pernot zanimivo sliko Srba, Hrvata in Slovencev v osebah Davidoviča, Radića in Korošca, s katerimi se je razgovarjal. Iz tega zanimivega odstavka naj podamo vsaj nekaj odlomkov!

»Predsednik združenih demokratov, bivši ministrski predsednik, notranji in prosvetni minister Davidović me je sprejel jutraj pred skupščinsko sejo. V njegovem pogledu prav ko v njegovem nasmeju opazi rahlo resignirano melanholijo človeka, ki ni uspel, a se nikakor ne misli pritoževati. Francosko se izraža malo težko, a vendar z mirnim in iskrenim poudarkom, ki te navda takoj z zaupanjem in naklonjenostjo.«

Po tej karakteristiki navaja razgovor med njima. Najprej obsoja Radićevo demagoško hujskanje proti Srbom, hvali delo koalirane vlade, ki stori, kar pač more, a je njena naloga težka; razlaga, čemu je pač res uprava pomanjkljiva — ni sposobnih uradnikov, najboljši je pobrala vojska, mladi niso dovolj pripravljeni. V Macedoniji so te napake najočitnejše; ljudje pa so v Macedoniji dobri in nam naklonjeni. »Kadar bomo postopali z njimi pravično in človeško, bo to manj ugodno ozemlje za bolgarske in italijanske intrige... Macedonski kmet ne more razumeti, kako je mogoče, da ostaja reven, kljub temu, da dela v bogati pokrajini. Trpeli so mnogo pod Turki, zato so tem bolj pričakovali od nas dobrohotnosti, ki bi jih z lahkoto pridobila za našo stvar. Tisti dan, ko jim jo bomo pokazali v obliki dobre uprave, poljedelskih bank in dobro organiziranih zadrug, ne bo več macedonskega vprašanja. Toda še enkrat: vladi moramo zaupati; dela, kolikor more, naloga pa je težka.

21. maja ga je sprejel Stepan Radić v skupščinski pisarni. »Majhen in okrogel, modre, od razvnetosti in hudomušnosti mežikajoče oči, svetloba pa se je čudno poigravala v njegovih brkih in njegovi kozji bradi. Poteze v obrazu, roke, noge, trebuh, vse giblje v tem majhnem človeku. Sedi a ne zdrži kar nič na mestu. Ko začne govoriti, ga ni več sredstva, da ga ustavi; govori, govori, z lahkoto in včasih s presenetljivo točnostjo prehaja z enega predmeta na drugega. Vidiš, da se zanima za vse, da je videl vse, bral vse, poskusil razumeti vse. »Ko sem bil v Rusiji... v času, ko sem živel v Prazi... ko sem s ponarejenim potnim listom potoval na Dunaj...« »Vrag je,« so sodili eni, »cigan je,« so razlagali drugi. Radić je morda imel v sebi in cigansko kri in vražje sile, a bil je domoljub in tvorec brez primere. V teku svoje politične kariere je dvajsetkrat menjal svoje mišljenje, a je vse branil z isto iskrenostjo in silnostjo. Toda odkar se mu je leta 1903 posrečilo dvigniti kmetstvo ljudstvo iz njegove brezbrzičnosti in mrtvila ter ustvariti HSS proti avstro-ogrski monarhiji, proti meščanstvu in duhovščini, se ni nehal boriti za stvar, ki jo je smatral za pravo, ne da bi kdaj prišel do tega, da bi uredil in ubral svoje prizadevanje z delom drugih dobrih patriotov, ki so pri vsem občudovanju njegovega značaja po pravici smatrali njegovo početje za obžalovanja vredno.« Ob koncu dostavlja Pernot: »Stepan Radić je še šel v skupščino in se tam še enkrat prepustil nasilnostim svojega jezika, ki so povzročile, da je bil večkrat izključen od sej. Ni podiral nasprotnika z logiko dokazov, navalil je nanj in ga strl s povodnjo ironije in hudourniki psov. V državi, kjer je kri vroča in odpor živahen, stvar ni mogla zgrešiti slabega konca. V seji 20. junija je neki črnogorski poslanec sit sramotenja potegnil revolver. Republikanec Radić je vzkliknil: »Živel kralj!« Brž, ko je mogel, se je dal prepeljati v Zagreb, kjer je umrl 8. avgusta, potem ko se je obupno boril proti smrti, ki mu je preprečila, da bi dosegel svoj namen, kakor je rekel. Živ, sijajen in zmeden duh, sprejemljiv, a vedno neukrotljiv značaj bi Stepan Radić svoj talent morda bolje uporabil v državi z ustaljeno upravo in močno disciplino, kjer skupnost tradicij in kulture varujejo pred vsako nevarnostjo pol. enote. V novo stvorjeni državi kakor SHS je neurejena, zmedena in obupna Radićeva akcija mogla roditi samo nesrečo; in jo tudi je.

Kakšna razlika med Hrvatom Radićem in Slovincem Korošcem! Duhovnik brez osladnosti, a poln dobrohotnosti, urejen, metodičen človek, ki bi mogel briljirati, a je raje pameten, zelo živahen organizator, ki pa porabi več časa za delo kakor za govore, tak se mi je zdel abbé Korošec. Njegova predoba je bila polna uradnikov in kmetov, ki so imeli s sabo tudi žene in otroke. Potrpežljivo sem čakal, da pridem na vrsto, a brez posebnega upanja; tedaj mi mlad kabinetni načelnik dá znamenje, naj grem z njim; peljal me je do praga majhnih vrat, ki

Vstasi zmagujejo proti Amanullahu

Afganistanski kralj Amanullah je letos s svojo soprogo obiskal skoraj vse večje evropske prestolice. Ko se je vrnil v svojo domovino, je pričel takoj uvajati razne reforme v smislu zapadnoevropske civilizacije in kulture. V tem je šel še bolj daleč od turškega reformatorja Kemal-paše. Pa tudi že prej je imel velike simpatije do Evropejcev. Mnogo avstrijskih in nemških ujetnikov, ki so se preko njegove države vračali iz Rusije, je obdržal in jim dal ugledna mesta.

Proti njegovim najnovejšim reformam pa so se najprej uprla južna plemena. Ko so se tem pridružila še severna plemena, je postal njegov položaj zelo težak in moral se je umakniti v utrdba, ki jo čuva mali del njemu zveste vojske. Večina vojaštva se je namreč tudi pridružila upornikom.

Ozadje te vstaje je versko-nacionalno. Vendar pa se zdi, da ustaše najbolj podpirajo sovjeti in trdi se, da so tudi agenti Moskve prvi pričeli z agitacijo proti »nevernemu« kralju. Vstaja ima zato tudi važen političen značaj. Afganistan leži namreč med Sovjetsko Rusijo in Indijo. Zato se misli, da so Sovjeti — kakor svojčas na Kitajskem — tukaj poskusili

svojo srečo, da napadejo Angleže na najbolj občutljivi točki.

London, 19. dec. (Tel. »Slov.«) Vsi Evropejci, ki živijo v Kabulu, so na varnem v angleškem poslanstvu. V Kabulu je bilo proglašeno vojno stanje. Indijska poročila smatrajo, da se je vojska izneverila kralju radi tega, ker ji kralj že več tednov ni plačal mezde, denar pa da je porabil za svoje zapadnjaške reforme. Afganistansko poslanstvo v Londonu izjavlja v demantiju, ki ni verjeten, da je bil napad roparske tolpe na predkraj v Kabulu uspešno odbit in da je mir popolnoma vzpostavljen.

London, 19. dec. (Tel. »Slov.«) Afganistanski vstasi so sestrelili letalo indijske armade, ki je poskušalo vzpostaviti zvezo z angleškim poslanstvom v Kabulu. Oba letalca sta bila ujeta.

Moskva, 19. dec. (Tel. »Slov.«) Ruske vesti iz Afganistana potrjujejo, da je brzjavna zveza s Kabulum prekinjena, in poročajo, da so vršijo hudi boji z vstasi, ki prodirajo. Vstasi zahtevajo, da se zadnje reforme preklicajo. Poleg tega zahtevajo tudi, da kralj Amanullah odstopi.

Francoska vlada za verske redove

Pariz, 19. dec. (Tel. »Slov.«) Francoska vlada čvrsto vztraja na svoji zahtevi, da se verski redi zopet pripustijo v Franciji, in je zunanji minister Briand celo dobil mandat, da tozadevni zakonski načrt odločno zastopa pred parlamentom. Kakor že prej, je francoska vlada odločena, da zakonski načrt uveljavi z vsemi skrajnimi sredstvi, ki so ji na razpolago, tudi s tem, da zahteva »zaupnico«, če bi bila vendarle še možna normalna večina, kar pa je dvomljivo, če se upošteva večerajšnje glasovanje v finančni komisiji. Pri tem glasovanju je bil večeraj najprej odklonjen predlog levice, da se odstranijo tozadevni členi 33 do 41 iz končnega obračuna proračuna z 20 proti 20 glasovi. Levica je zahtevala, da se vprašanje reši s posebnim zakonom, ker nima nobene zveze s proračunom. Z istim razmerjem glasov pa je potem komisija tudi odklonila, da bi se o teh devetih členih sploh razpravljalo in o tem sestavilo poročilo. S tem je posvetovanje o teh členih odgodeno najmanj do začetka januarja. Najbrže bo vlada predložila te člene komisiji za zunanje stvari, kjer jih bo zagovarjal Briand sam.

Zaščita najemnikov v Franciji

Pariz, 19. dec. (Tel. »Slov.«) Pravosodni minister Barthou bo jutri na ministrskem svetu predložil nov zakon o najemninah, ki naj nadomesti sedanji zakon od 1. aprila 1929 dalje. Kakor piše »Paris Soir«, je o napovedbah Barthou-a prišlo v ministrskem svetu do hudega prerekanja, ker hoče Barthou podaljšati prisilno gospodarstvo do 1. 1932., torej do popolne izvedbe Loucheurjevega naselitenega anarha. Več ministrov smatra zvišanje najemninskega koeficienta v sedanjem trenutku za neprimerno, ker je najemnina po zlati vrednosti že višja, kakor večina plač in mezd. Novi zakon bi torej moral dovesti do nemirov in mezdnih bojev. Barthou pa vztraja pri svojem načrtu. Tudi vsi listi so mnenja, da bi odprava prisilnega gospodarstva morala privedi do težkih vznemirjenj javnega mnenja.

Vedno večji obseg pariške afere

Pariz, 19. dec. (Tel. »Slov.«) V škandalu »Gazette du France« sta bila obložena dva nova sokrivca, agenta Handberger in Weill, ki sta imela majhno zakonito banko in izdajala finančni listič »Javni interes«. Priznala sta, da sta delovala samo za »Gazette du France« in da ju je samo ta list financiral. Glavni urednik »Quotidien« Dumay je moral demisionirati. »Action française« trdi, da nemški industrijalec Arnold Reebberg tudi financiral »Gazette du France« in ji tudi preskrbel zveze z nemškim centrom.

jih še nisem videl, da bi se bila odprla. Odprla so se in videl sem, kako mi gre naproti in mi proži roko širokopleč človek s široko glavo in dobrodušnim nasmehom, ki me takoj posadi poleg sebe. Govoril mi je najprej o svoji stranki, »da noče biti verska, da spoštuje vse vere, da pa je Slovenija katoliška in vernas; o gospodarskih organizacijah in razmerah v Sloveniji. Potem je govoril o notranjem položaju, da je koalicijska vlada našla nekaj dobre volje celo pri Hrvatih. »Žalibog pa je tu vmes g. Radić, ki je nepoboljšljiv. Ko je bil v vladni stranki, se je spozabljal tako daleč, da je smešil politiko vlade in napadal svoje tovariše ministre z najgrobejšimi izrazi. Saj imam čisto rad Radića, a vendar ne morem trpeti, da me obdeluje s »svinjjo« v skupščini, ko sva oba člana istega kabineta. — Prelom v februarja 1928, ki je HSS vrgel v opozicijo, je bil v veliki meri delo g. Radića. Tedaj sem se poskušal z njim razgovarjati: nemogoče. To je vrtnec misli in želja, a so nejasne ene ko druge. Vsak hip oporeka samemu sebi. Škoda je: zelo izobra-

Jugoslovanski klub za trafikante

Belgrad, 19. dec. (Tel. »Slov.«) Jugoslovanski klub je v novembru interveniral pri monopolski upravi, naj se z ozirom na bedni položaj trafikantov in invalidov zopet zviša odstotek zasluzka pri prodaji tobaknih izdelkov od 4 na 5 odst. Monopolska uprava je ta predlog sprejela. Zebot je v imenu Jugoslovanskega kluba interveniral v finančnem ministru. Dobil je obvestilo, da je finančni minister pristal na zvišanje od 4 na 5 odst. in podpisal tozadeven akt. Kakor smo se informirali, se bodo krediti za izplačilo zaostalih invalidnih otvorili dne 22. decembra.

Zopet Uzun-Mirković

Belgrad, 19. dec. (Tel. »Slov.«) Danes je vpokojeni general Uzun-Mirković znova dal izjavo časnikarjem in nekako demantiral svojo večerajšnjo izjavo. Trdil je, da so vesti nekaterih listov, kakor da hoče on v najkrajšem času postati šef radikalne stranke, popolnoma izmišljene. On noče vstopiti v nobeno obstoječih strank, niti nima ambicije postati vodja kake sedanje stranke. Prepričan je, da bi takoj pri prvih volitvah dobil mandat, pri katerikoli stranki bi kandidiral, ker bi njegov program odobrilo zadostno število volivcev.

Nadalje je trdil, da je bil njegov ideal, služiti kralju. Če bi bil prepričan, da je kralj želel, da odide v Skopje, potem bi bil pretrpel še večje ponižanje, ker dobro pozna kralja in vidi njegovo veliko ljubezen in skrb za junaško vojsko ter za blagor vsega naroda. Po njegovem mnenju so vse obstoječe stranke, srbske, hrvatske in slovenske, izgubile raison d'être. Edina rešitev bi bila ustanovitev nove stranke, stranke bratstva, ki bi združila vse rodoljube, da bi rešili domovino iz sedanje krize. Ta stranka bi morala biti ustanovljena na popolnoma bratskem temelju brez vsakršnega preglasovanja. Dalje je govoril o kmetu, ki je bil v prejšnji Srbiji izročen nekaterim oderuhom, danes pa bankam, ki uganjajo isti oderuški posel. Treba je najti sredstva, da kmeta obvarujemo in da bo lahko svobodno izražal svoje mnenje. Uzun-Mirković se je spravil tudi na uradniško vprašanje in trdi, da morata biti kmet in uradnik svobodna. Pečal se je tudi z zunanjo politiko in zahteval več aktivnosti in manj žensalnosti.

Radi ponovnih Uzun-Mirkovićevih izjav se je Vaš dopisnik obrnil na posamezne vladne politike, naj mu povedo svoje mnenje o njegovi akciji. Soglasno so trdili, da izvira iz osebne užaljenosti in da stranka bratstva nima obstojne pravice, ker imajo vse sedanje stranke v naši državi ravno bratstvo med narodi v svojem programu. Vsekakor Uzun-Mirković v svoji akciji ne bo uspel. Če se njegovi osebnosti pripisuje kaka važnost, je to le pretiravanje dejanskega položaja.

Uspeh HPS

Split, 19. dec. (Tel. »Slov.«) V Vrgorcu so se vršile občinske volitve. Tisk KDK javlja, da ni HPS dobila nobenega mandata. To ni res. Pri sedanjih volitvah je HPS nastopila in dobila 4 mandate.

Vesela politika

Zagreb prekosil Ljubljano. V Ljubljani smo imeli ob priliki angleške razstave teden angleške kulture. Zagreb pa nas je dal v žalelj, ki priredi — tri tedne angleške kulture. »Slovenski Narod« je pričel križarsko vojsko proti — švedskim užgalicam. Pri tem pa je zatajil celo šefa KDK, dr. Mačka, ker predlaga sleer vsa mogoča nadomestila za užgalice, samo ne kresilnega kanina z gobo.

Kdo je kriv, da se razširja šund v Sloveniji? — Kdo neki drug, ko dr. Korošec, kakor je čisto resno zapisal neki pisatelj v »Slovenski Narod«.

Konec svobodomiselnosti slovenskih liberalcev. Svet stoji na glavi in samo tako je mogoče, da čitamo v »Slov. Narod« debelo tiskano, da bodo posnemali Tomaža Hrena in zažigali knjige.

Neverjetne skrbi imajo nekateri. Tako zahteva nekdo v »Jutru«, da bi se uradno ugotovilo, koliko je star naš kralj. Ali morda re-dakeja »Jutra« tega ne ve?

Iz časopisov

»Samouprava«, glasilo radikalne stranke je začelo objavljati članke tudi v latinici. V Belgradu torej zmaguje pravo pojmovanje jugoslovanskega stališa, a v Zagrebu vlada še vedno Vlaška ulica.

Zaleski za kodifikacija manjšinskih pravic

Varšava, 19. dec. (Tel. »Slov.«) Zaleski je o svojem konfliktu z dr. Stresemannom v Lugano izjavil časnikarjem, da je tudi on pripravljen, sodelovati pri reševanju manjšinskega vprašanja na širši podlagi. Ze preje je ponovno nastopal za mednarodno kodifikacijo manjšinskih pravic v Društvu narodov, ki pa bi morale biti obvezne za vse član Društva narodov.

Dunajska vremenska napoved: Večidel jasno, mrzlo.

Kralj Jurij pred ozdravljenjem

London, 19. dec. (Tel. »Slov.«) Jutranji listi pišejo optimistično o boleznih kralja Jurija, o kateri se od večeraj zvečer ni objavilo nobeno zdravniško poročilo več.

Demonstracije ro alistov

Pariz, 19. dec. (Tel. »Slov.«) Večeraj je vdrlo 200 rojalistov v francosko poljedelsko ministrstvo, kjer so podrli vratarja in služitelje, razbili okna in pisarniško opravo, potem pa demonstrirali proti poljedelskemu ministru Hennessyju. Preden je prišla pomoč, so izginili.

Washington posreduje

Newyork, 19. dec. (Tel. »Slov.«) Posebno imenovani odbor washingtonske konference za posredovanje v južnoameriškem sporu bo v četrtek jutraj odločil o načinu posredovalne akcije, katero bo potem ratificiral plenum, ki se bo sestel v četrtek popoldne. Posredovalna akcija se bo omejila na to, da bo ugotovila dejansko stanje, odločila o krizi in o poravnavi sedanjega spora. Najprej bodo predlagali nevtralen pas, potem pa se bo izdelal temeljit pogodbeni sistem o razsodišču in o posredovanju.

Zeneva, 19. dec. (Tel. »Slov.«) Opustila se je namera za sklicanje izredne seje Sveta Društva narodov v Parizu za poravnavo spora med Bolivijo in Paragvajem, ker sta obe prizadeti vladi priznali razsodišče panameriške konference. Generalni tajnik Društva narodov Drumond odpotuje jutri iz Pariza na dopust v Anglijo.

Reparacijski problem

Pariz, 19. dec. (Tel. »Slov.«) Jutri se bo sočano v Berlinu in Parizu objavil dogovorjen komunique o načelih imenovanja strokovnjakov. Vsaka vlada bo imenovala dva neodvisna, enakopravna, v finančnih in gospodarskih vprašanjih posebno poučena in izkušena strokovnjaka, katerima se lahko pridajo posvetovalni eksperti. Nemška vlada bo svoja strokovnjaka imenovala direktno, reparacijske države pa direktno ali potom reparacijske komisije. Vse države se bodo skupno obrnile na Združene ameriške države, da bodo tudi one poslale dva delegata. Strokovnjaki, ki niso vezani na navodila svojih vlad, bodo stavili predloge za končno ureditev reparacijskega problema. Proučitev plačilne zmožnosti Nemčije je po sebi umljiv pogoj. Člani strokovnjaškega odbora bodo sami določili čas in kraj zasedanja. Najbrže se bodo najprej posvetovali v Parizu, potem pa v Berlinu.

Silen mrz na Poljskem.

Varšava, 19. dec. (Tel. »Slov.«) V severnih in vzhodnih pokrajin Poljske se je danes ponoči znižala temperatura do 25 stopinj, na nekaterih krajih pa celo do 30 stopinj pod ničlo. Na vzhodu so mnoge železniške proge prekinjene radi snega. Mrz je na Poljskem zahteval že 10 smrtnih žrtev.

žen, dober govornik, spreten v pridobivanju množice ima neke zmožnosti za voditelja stranke, a mu manjkajo državniške. Glede vnanje politike je zlasti poudaril, da ni res, da bi bili v sovražnem razmerju do Italije, da marveč želimo složnega sodelovanja. »Še eno besedo o Macedoniji. V Macedoniji smo delali napake; naša uprava je bila slaba; smo pa na tem, da se zboljša. Bolje plačati uradniki bodo tudi skrbneje odbrani. Poznam pokrajino in se zanjo posebej zanimam. Ko bomo z Macedonci dobro postopali, bodo izvrstni jugoslovanski državljani. Kar mene zadeva, bom storil vse, da ne bo več vzroka za pritožbe. Zatrli bomo vse zlo-rabe, a računam nanje, da napravijo konec komitaškim nasiljem.«

Po tej sliki, treh zanj značilnih narodnih zastopnikov našega javnega življenja omenja atentat 20. junija in zaključuje: »Po mnogih brezuspešnih poskusih je kralj poveril skrb za obnovo zrahljane koalicije in sestavo novega kabineta Korošcu. Leader slovenske stranke je uspel in postal predsednik vlade.«

Slovenska beseda in pesem v svetovju

Po treh mesecih

Ivan Martelanc

Kakor evangelij je prišla pred meseci med nas vest, da dobimo Slovenci radijsko oddajno postajo. In kakor razodetje smo letos 1. septembra začuli: Halo, tu radio Ljubljana! Slovenska beseda je planila v vsemir in nesla pozdrav vsem našim bratom in sestram doma in na tujem, tistim, ki smo prosti in onim, ki po svobodi še neodrešeni koprne; in še vsem onim, ki jih je skrb za vsakdanji kruh pregnala daleč od doma. Kmalu bo štiri mesece od tedaj. Dan za dnem je med tisoči eterskih valov v svetovju eden, ki nosi zvoke naše pesmi s seboj, ki našo besedo pripoveduje vsem, ki jo razumejo, pa tudi tistim, ki ji pomena ne vedo.

Prosvetni program.

Osnovna misel vsega dela in načrtov našega učitelja in voditelja Janeza Ev. Kreka in vseh naših velikih mož je bila ljudska izobrazba. Bogatejši in močnejši narodi severne Evrope so si osnovali več ljudskih univerz. Tu si vzgajajo voditelje za socialno, prosvetno in združnogo-gospodarsko življenje. Taka visoka šola je lebdela pred očmi Kreku vse življenje. Ali ni doživela ta ideja uresničenja prav v naši radijski postaji? Prosvetna zveza, ki ima skrbeti za program oddajanj, se je tega prvi hip zavledla. Prosvetni odbor radijskega oddeska je izdelal načrt za nekako 360 predavanj zaključene celote, razdeljenih v glavnem na sledeče štiri oddelke: 1. kako skrbimo za svoje telo, 2. kako spoznamo in obvladamo naravo, 3. človek kot duševno bitje, 4. duhovna dobrina človeštva. — V tem širokem okvirju se razvrste vse stroke, nekako 30 predavateljev jih obravnava. Do 15. decembra je bilo na sporedu 76 zdravstvenih predavanj, 14 prirodoznanstvenih, iz domovino-znanstva 15 predavanj, 15 razprav o slovenski ljudski umetnosti in 81 predavanj iz drugih znanstvenih strok, filozofije, radijske tehnike, o gledališču, socialnih vprašanjih itd.

Z literarnimi predavanji in recitacijami, ki jih je bilo dosedaj 19, skušajo po radiu naši pesniki in pisatelji dobiti stik z ljudstvom. V pouk in zabavo so se oddajali tudi operetni in šaljski nastopi (8), predvajalo se je 14 dram, humorističnih predavanj in pravljicnih ur je bilo do 15. decembra 28.

Koj spočetka je tudi naša postaja po zgledu inozemskih postaj začela gojiti jezikovne tečaje. S tem je ustregla marsikomu, ki mu ni dano, da bi obiskoval srednjo šolo, pa se želi izobraziti in izpopolniti v raznih jezikih. Poučuje se sedaj francoščina (32) pod vodstvom prof. dr. Stanka Ležena, nemščina (prof. dr. A. Piskernikova, 28 ur), italijanščina (prof. I. Gruden, 14 ur), srbohrvaščina (prof. J. Mazovec, 15 ur). Naročniki so z jezikovnimi tečaji silno zadovoljni, kakor pričajo zelo številni dopisi.

Prosvetni odsek postaje bo skušal program še razširiti in spopolniti. Na splošno željo se bo večja pažnja posvetila dram, priradili se bodo tudi razni strokovni tečaji, tako obrtniški, delavski, kmetijski. Naši pesniki in pisatelji, sveceniki slovenske besede, bodo morali dobiti možnost, da tudi po radiju povedo narodu to, kar so mu namenili podati v vezani in nevezani besedi. Uvedle se bodo recitacije iz raznih literarnih del, da ljudstvo spozna lepo slovensko knjigo.

Glasbeni program.

Glasbeni program se je v teh treh mesecih gojil z ljubeznijo in širokogrudnostjo. Prav vse panoge instrumentalne in vokalne glasbe so bile zastopane. Glasbeni referent se ni ustrašil niti nekih ultramodernih poskusov (n. pr. poskusi g. prof. Noča z žago). Iz inozemstva dobiva postaja ponovna pisma, polna priznanja našim glasbenim sporedcem, pevskim in godbenim. Jasno, da program naše postaje ne more biti tako obsežen kot so programi nekaterih sosednjih postaj. Saj ima samo Dunaj n. pr. 300.000 plačujočih naročnikov.

Do 15. decembra izkazuje statistika vsega 80 pevskih in 118 glasbenih nastopov. Porazdele

se nekako tako-le: godbe in orkestri 27, jazz in lahka glasba 23, kvarteti in komorna glasba 7, radio kvartet 24, radio orkester 17, citraški večeri 4; solistov na instrumente je nastopilo 23, med njimi n. pr. 6 krat violina, klavir 8 krat, cello 4 krat. Med pevsкими zbori je število solistov razmeroma precej visoko, namreč 49, mešanih zborov je nastopilo 10, ženskih zborov 5, ženska dvo in trosepa sta bila 2, moški zbori 3, oktet 3 in 8 kvartetov. Pri reproducirani glasbi se je predvajalo v tem času 1395 plošč.

Omeniti moramo končno še prenose raznih prireditev. Opernih prenosov je bilo v tem času 11, cerkvena glasba se je prenašala 16 krat, med tem so všteti tudi trije orgelski koncerti, prirejeni posebej za radio, iz unionske dvorane se je prenašalo 16 koncertov, promenadnih koncertov je bilo 12, povečini z vselej, ena prireditev se je prenašala iz velike kazinske dvorane.

Zanimivo in razveseljivo je dejstvo, da si naši ljudje žele pred vsem kaj domačega, slovensko pesem, slovensko skladbo. Zelo so veseli nastopov šolske mladine, zanima jih slovenska cerkvena pesem, moderna in stara. Skoro vsem tem željam je postaja že precej ugodila. S tem, da si je ustanovila lasten orkester in lasten kvartet, ji bo mogoče tudi bolj fiksirati glasbeni program za več dni naprej, ker vedne spremembe naročnikom niso kaj všeči.

Ognjišče slovenske besede in pesmi imamo v naši oddajni postaji. Zarišče, ki izžarja žarke v širni svet. Srce, ki kri poganja v ude našega naroda, tudi v tiste tate daleč v Westfaliji, v Belgiji, na Holandskem, v Franciji in v Ameriki. V duhovno občestvo spaja na tajinstven modern način vse prijatelje in znance, prosvetni in glasbeni program jim duše ogreva, da se zavemo bratstva, ki v slovenstvu temelji, v naši besedi, naši pesmi, v naši kulturi. In širnemu svetu oznanja, kje živi naš rod in kakšen je ter mu dan za dnem zatrjuje, da hoče živeti, da se hoče razvijati kulturno in gospodarsko.

Kaj se nam še obeta

Inž. prof. Mario Osana.

Ljubljanska oddajna postaja, ki je šele 1. septembra 1928 pričela z rednim programom, se je morala boriti že prav spočetka z raznimi težkočami. Valovne dolžine v Evropi so bile že vse zasedene. Slovenske poslušalce so precej razvadile druge postaje, ki že več let obratujejo in ki so imele v tem času dovolj prilike, da se tehnično in programsko izpopolnijo. Tudi razpolagajo druge postaje s sorazmerno večjimi dohodki, ki so sto in tisočkrat višji kot dohodki naše postaje, kar izdatno vpliva na to, kaj lahko postaja nudi svojim naročnikom. Vendar kažejo dosedanj uspehi naše postaje, da se vse težkoče dajo z dobro voljo premagati. Še več. Radio Ljubljana misli celo na razne tehnične izpopolnitve, da bi svojim naročnikom kolikor mogoče ustregla.

Dasi se naša postaja z eno ali dvoelektronskimi aparati jako dobro čuje n. pr. v Vilni na Poljskem, v Belgradu, na Cetinju itd., se v Sloveniji sami na žalost zvečer ne čuje povsod zadosti dobro, kar je fizikalno lahko razumljivo in o čemer bomo v kratkem še govorili. Za zboljšanje tega nedostatka, ki smo ga predvidevali že pred montažo postaje, se namerava v Mariboru postaviti posebna postaja, ki bi bila s pomočjo visokofrekvenčnega telefona po žici stalno v zvezi z oddajnim studijem v Ljubljani. Energija te postaje bi znašala 1 do 2 KW ter bi cca na 15 km okoli Maribora omogočila sprejem z detektorjem. Dalje se že razpravlja o vprašanju prenosa ljubljanskega programa na kratkih valovih, kar bi seveda brez posebnih stroškov omogočilo prejem Ljubljane v dolinah, ki jih normalni radijski valovi le po mačehovsko obiskujejo.

Kot gonilno sredstvo služi v Domžalah trocilindrski Dieselmotor z energijo 60 konjskih sil. Oddajna postaja pa je takorekoč brez vsake

rezerve. Popolnoma je odvisna od muh in zdravja tega sicer modernega stroja. Zato se bo skušalo čimprej dobiti primerno gonilno sredstvo tudi za slučaj, da omenjeni Dieselmotor odpove ali potrebuje popravila.

Dalje se je vzelo že v program za bodočnost ojačenje oddajne energije v Domžalah od sedanjih 10 KW na 15 ali celo 20 KW. S tem bi se detektorski krog seveda izdatno razširil.

To so v glavnem nameravane izpopolnitve oddajne postaje, ki so pa v tesni zvezi z ekonomskim uspehom postaje, to je v zvezi s številom plačujočih radio naročnikov v Sloveniji.

Tudi brez ozira na bilanco namerava postaja pričeti v doglednem času s prenosom programa iz Zagreba, eventualno tudi iz Beograda ter inozemskih programov, in to po telefonski žici, kakor to prakticirajo že skoro vse evropske oddajne postaje. Prav tako se bo kmalu pričelo s prenosom tujih postaj s pomočjo prejemnega aparata. To zlasti zvečer po 22 uri, ko se predvaja lahka glasba. Poskušali bomo celo sprejemati ameriške postaje ter jih potem na lastnem valu 577 metrov na novo oddajati, tako da bodo Ljubljanci ob 2 ali 3 zjutraj lahko z detektorjem slišali Ameriko.

Nikaka sanjarija ni, če omenim končno, da bo ljubljanska oddajna postaja po zgledu drugih modernih postaj te vrste pričela tudi s prenosom slik, kakor hitro bo ta nova interesantna iznajdba toliko komercializirana, da jo bo lahko deležen tudi radioamater. Oddajna postaja je dobila že ponudbe za priprave. Amaterski dodatni aparat, na katerem se vidijo slike v barvah, stane sedaj približno 6000 Din. Aparat, na katerem se vidijo slike odnosno prizori, in se obenem sliši govor, petje, glasba, stane okoli 12.000 Din. Iznajditelj pravi, da lahko prenaša do 16 slik v sekundi, kar seveda omogočuje kinematografski prenos. Omenim dalje, da so nekatere oddajne postaje že pričele s prenosom slik na papirju, to se pravi, slika se na posebnem prejemnem aparatu, ki je priključen na navaden radio aparat, dobi elektrokemičnim putem narisana na papir. Ta slika se z aparata lahko sname in je trajna. Ta način prejema slik je seveda mišljen kot prehodna stopnja k popolnoma vidni gibajoči se sliki.

To so v kratkem načrti in misli za razne izpopolnitve radio oddajne postaje v Ljubljani. Vse to se namerava in je potrebno za moderno postajo, odvisi pa izvedba programa od števila naročnikov v rajonu naše postaje. Zato velja tudi tu pogovor zrno do zrna pogača, kamen do kamna palača in zgraditi si hočemo primerno, moderno, duševno kulturno palačo. Trdno sem prepričan, da si bo slovenska kulturna zavest to palačo tudi zgradila in vzdrževala.

Eno izmed pisem, ki smo jih posebno veseli

Kassel, 2. XII. 1928.

Ljubi Slovenci!

Lepo slišim Kukovca iz Ljublane in Gospada kateri pove kaj bo igrano, tose vse prav dobro zastopi. Prav lepo smo slišali Vojaško godbo in Citre tudi seje dobro zastopilo Dekliški pevsko družbo so peli Zvonikarjeva sem precej michen pomagov, mene bo močno veselilo čebi večkrat slovenske pesme slišov.

Zamene jeto veliko veselje jest sem en star Šiškar sem odločen od doma že 45 let. Jest nisem mislu debom še enkrat Slovenske pesme slišov iz take daljave.

Nikar meni nezamerite mojo slabo pisanje in Pozdravljam vse Krance in Slovence ravno tako tudi Slovenke in ostanem en star Šiškar.

Anton Škander, Kassel

Glasovi iz inozemstva

I. Mc.

Dan za dnem dobiva naša postaja pozdrave iz raznih evropskih držav ter tudi iz drugih delov sveta. Zanimivo je listati po teh dopisih, kjer amaterji sporočajo, kako čujejo naš program. Zlasti se jim dopade naša kukavica. O glasbenem programu so poročila polna hvale, nekatera naravnost laskava. Do pred nekaj dnevi je dobila postaja 967 sporočil. Po številu jih je največ iz Nemčije, namreč 312. Tudi Čehi so naše postaje veseli; pisali so dosedaj 107 pisem. Došla pa so tudi poročila od drugod, tako iz Avstrije 49, iz Francije 46, iz Italije 37, iz Švice 27, s Poljskega 15, dobili smo številna pisma s Koroškega in Primorskega, dalje iz Romunije, Belgije, Holandske, Ogrske. Celo iz Carigrada, Chicaga in Tunisa smo dobili obvestilo, da nas slišijo in poslušajo.

Res ne vem, kaj bi povzel iz teh pisem, toliko zanimivega in lepega je v nekaterih. Ponosni smo lahko na svojo postajo. — Vaški učitelj, tam nekje od Lipskega na Nemškem naivno pripoveduje, kako se je zavzel, ko je prvič slišal iz svojega zvočnika glas znanilke pomladi, kukavico. Amater iz Sierre v Švici sporoča, da sliši našo postajo tako razločno in močno kot največje evropske postaje, Budimpešto, Milan, Dunaj. Neznane iz Malines v Belgiji nam čestita in želi obilo uspeha tudi v bodoče. Nekemu Berlinčanu je kar hudo, da našega jezika ne razume, da bi bolj s pridom lahko sprejemal naš spored. Iz Bremena piše radijski amater navdušeno pismo, kjer nas obvešča, da deluje naša postaja brezhibno. V Opavi nas stalno posluša več prijateljev. Pravijo, da bolje slišijo našo postajo kot n. pr. brnsko ali praško. Neki član poljskega poslanstva v Carigradu se veseli nove slovenske postaje in nam želi sreče in uspeha. Neki italijanski slikar iz Taranta kar ne verjame, da oddajamo s tako nizko energijo, ker da nas bolje

sliši kot marsikatero drugo postajo. In tako dalje.

Tudi radijski časopisi stalno poročajo o naših prenosih. Veliko jih je že prineslo slike naše oddajne postaje v Domžalah in studija v Ljubljani. Preobsežno bi bilo, ko bi hoteli o vseh podrobneje govoriti. Naj omenim samo nekatere najzanimivejše. »Radio Magazine« v Parizu je ponovno pisal o ljubljanski radijski postaji, nekajkrat precej obširno, prinesel je več slik iz Domžal. »Südfunk« iz Stuttgarta je prav tako objavil slike in popis naše postaje. Celo londonski »World-Radio« je na uvodnem mestu v številki od 19. oktobra obsežno poročal o najnovejši evropski postaji in njenem kukavičjem signalu. Dunajskih, berlinskih, raznih švicarskih, poljskih, čeških in drugih listov, ki so govorili o nas ob otvoritvi naše postaje, niti ne omenjamo. O priliki bomo o vsem tem podrobneje spregovorili.

Kako raste število radijskih naročnikov v Sloveniji

1-I-26	167
1-I-27	620
1-VII-27	1019
1-I-28	1229
1-VI-28	1566
1-IX-28	2030
15-IX-28	2180
1-X-28	2507
15-X-28	2805
1-XI-28	3137
15-XI-28	3447
1-XII-28	3679

Ljubljana, 18. decembra 1928.

Vaše blagorodje!

Božični in novoletni prazniki se bližajo, z njimi počitnice in dnevi oddiha, ko bo zbrana Vaša družina okrog jaslca in božičnega drevesca.

Radijska oddajna postaja si prizadeva veselo božično razpoloženje še bolj dvigniti in je v ta namen pripravila za praznike odličen spored božičnih pesmi, skladb, predavanj, itd. Tudi vse inozemske postaje bodo slavile božič z najizbranejšimi programi.

Vemo, da želite tudi Vi uživati te ljubke sporede. V ta namen rabite le dober radijski aparat, ki vam jih bo dan za dnem, večer za večerom prednašal.

Če ste sami tako srečni, da tak aparat že imate, obdarujte z njim svoje drage in jim pripravite božično veselje.

Izvolite se oglasiti te dni v našem podajnem paviljonu na Miklošičevi cesti v Ljubljani.

RADIJSKA ODDAJNA POSTAJA

Ljubljana, Miklošičeva cesta, Tel. 3190.

Kaj je novega

Koledar

Četrtek, 20. novembra: Evgenij, Makarij, Kristijan. — Sprememba lune: ob 4.43 prvi krajec (sneg).

Osebnosti

★ Msgr. Tomo Zupan bo 21. decembra, na dan svojega godu, stopil v 90. leto svojega življenja.

★ Odvetniški izpit sta napravila s prav dobrim uspehom dr. Tone Megušar in dr. Anton Urbanec.

★ Poštna vest. Ing. Rajko Poniž je s pošte Ljubljana I. predstavljen na pošto v Veliki Bečkerek.

★ Promocija. Na zagrebškem vseučilišču je bil promoviran za doktorja vsega zdravilstva g. Ivan Kaukler iz Ptuja.

★ Iz vojaške službe. V pehoti so napredovali v čin kapetana I. razr. kapetani II. razreda Branko Pihak, Julij Reš, Martin Maj, Ljudevit Pauš in Ljubomir Broz; v čin kapetana II. razr. poročniki Aleksander Guk, Dragotin Drobjak in Aleksej Vesič; v čin podporočnika naredniki Jakob Tkalec, Ljudevit Ukrič, Franjo Dilih, Ivan Kališ, Janko Ščulc, Franjo Lipovšek, Franjo Kostrič, Alojz Trstenjak, Josip Horžič in Josip Krašovec; v topništvu v čin kapetana I. razr., kapetan II. razreda Franjo Krenar; v sanitetski stroki v čin admin. podporočnika narednik Janez Godiel; v mornarici v čin poročnika vojnega broda I. razr. poročnik bojnega broda II. razr. Janko Kregar; v čin poročnika bojnega broda II. razreda poročniki fregate Adolf Cvirk, Anton Ostaneč, Mihael Korač, Boris Slavik, Danilo Hubmajer, Hinko Draksler; v čin strok. kapetana II. razr. poročniki Dragotin Tot, Ernest Disopra, Ivan Bajc, Ivan Oliva, Vekoslav Cerjak in Matija Višič; v čin morn. tehn. kapetana II. razr. poročniki Josip Supančič, Rudolf Lang, Franjo Kepek, Adolf Kubiček, Ivan Jazbec, Rudolf Nusdorfer, Emil Eichler, Josip Gunžej, Edmund Peserle in Ivan Simič; v čin nižjega tehn. poslovođa I. razr. nižji tehn. poslovođa II. razr. Ivan Šteblaj; v čin nižjega poslovođa II. razr., nižji tehn. poslovođa Franjo Bračun, Ivan Hribar in Josip Berne. Poročnik bojnega broda Ervin Fink je razrešen sedenja dolžnosti in stavljen na razpoloženje ministrstvu vojske in mornarice.

Ostale vesti

★ Volitve v okrajni zastop Vransko. Slovenska ljudska stranka je za volitve v okrajni zastop Vransko vložila sledečo kandidatno listo: Kandidati za člani: Kladnik Josip, posestnik in poštar z Vranskega (kot nosilec liste); Hanžič Franc, posestnik iz Ojstriške vasi, občina Sv. Jurij ob Taboru; Bošnjak Matija, posestnik iz Pariželj, občina Braslovče; Randgaj Anton, posestnik z Gomilkega; Agrež Anton, župnik pri Mariji Reki. Kandidati za namestnike: Pečevnik Franc, posestnik pri Sv. Jeronimu; Vranič Avgust, posestnik v Prekopi; Golavšek Jože, posestnik v Lokah, občina Sv. Jurij ob Taboru; Kreča Ivan, posestnik pri Sv. Jeronimu in Lobnikar Anton, posestnik in župan v Grajski vasi. — Kandidatno listo so vložili tudi že demokrati in je nosilec njihove liste znani braslovski Omladič. Občinski odborniki so zlasti poslednje leto imeli dovolj prilike opazovati res velikopotez-

no in izključno le koristim okraja posvečeno delo okrajnega zastopa, ki ga je vodil odlični pristav SLS in bodo kajpak oddali 3. februarja svoje glasove listi SLS, ker znajo pravilno ceniti stvarno delo SLS in lepe besede demokratov.

★ Slike kralja in kraljice bo v svojo korist razpečavalo »Društvo za vzgojo in zaščito otrok v Belgradu«. Poverjeni so samo oni potniki, ki se izkažejo s sledečim: 1. z legitimacijo omenjenega društva št. 482 z dne 4. novembra 1928; 2. z originalnim dovoljenjem ministrstva notranjih del U. br. 40.458 z dne 4. oktobra 1928, in 3. z uverjenjem ministrstva prosvete, umetniško odeljenje, U. br. 3040 z dne 17. septembra 1928. Slike, ki jih prodajajo, morajo nositi pečat odobrenja ministrstva notranjih del, U. br. 40.458, pečat društva za vzgojo in zaščito otrok ter pečat odobrenja ministrstva prosvete U. br. 3040.

★ Načrt zakona o notarjih. Na predlog g. Dj. B. Nestoroviča, predsednika privatno-pravnega odseka stalnega zakonodajnega sveta ministrstva pravde, je minister pravde z rešenjem z dne 25. oktobra 1928 št. 67.984 odločil, da se na dan 25. januarja 1929 skliče seja komisije za prenos načrta zakona o javnih notarjih za kraljevino SHS, ki ga je napravil g. Slavoljub Sova, predsednik banskega stola v Zagrebu. — To komisijo tvorijo gg.: dr. Dragoljub Arandjelović, profesor belgrajske univerze; Slavoljub Sova, predsednik banskega stola v Zagrebu; dr. Milan Kugler, svetnik stola sedmorice v Zagrebu; dr. Nikola Ignjatović, predsednik apelacijskega sodišča v Novem Sadu, in dr. Ivan Grašič, notar v Kranjski gori.

★ Za izseljence. Naša predstavništva v inozemstvu (konzulati, poslaništva) se pritožujejo, da se jim naši državljani, ki se mudijo v inozemstvu, ne prijavljajo odtodno, da se prijavljajo šele, kadar jih ravno potrebujejo za kako intervencijo v svojo korist in zaščito. Posledica tega je, da predstavništva nimajo potrebne evidence nad našimi rojaki, ki bivajo v njihovem območju ter jim radi tega tudi ne morejo pritižiti pravočasno eventuelne pomoči in zaščite. V obojestranskem interesu pa je, da predstavništva vedo, kateri naši državljani so v njihovem področju. Zato naj vsak naš državljan, ko prispe v inozemstvo in kamor prispe, to takoj javi pristojnemu našemu konzulatu odtodno poslaništvu, bodisi ustno, bodisi pismeno. Ako pa v tistem kraju ni našega predstavništva, naj biva-

nje prijavi najkasneje v roku 10 dni onemu predstavništvu, v čigar območje pripada kraj. V prijavi naj navede ime in priimek, rojstni kraj, poklic, oblastvo, ki mu je izdalo potni list, številko potnega lista in čas, do katerega mu velja potni list ali vizum, dalje, koliko časa se namerava muditi v dotičnem kraju in svoj točen naslov.

★ Vsem učiteljem(icam)! V smislu resolucije, sprejete na fer. zborovanju jugoslovanskega učiteljskega mes. avgusta t. l. na Bolu v Dalmaciji sklicujem ustanovni občni zbor Učit. Fer. Sav., ki se vrši v nedeljo 23. t. m. v Mariboru ob 10 dop. v salonu pri »Crnem orlu«. Dnevni red: 1. Poročilo o kongresu F. S. v Zemunu (tov. Mrovljč). 2. Sprejetje novih pravil (tov. Mrovljč). 3. Volitev odbora. 4. Organizacija kolonij (tov. Mrovljč). 5. Program za prihodnje vel. počitnice (tov. Mrovljč). 6. Slučajnosti. — Za pripravljalni odbor U. F. S.: Slavko Mrovljč, I. r., t. č. predsednik.

★ Z nožem. Kmetska fanta Viktor J. in Jurij K. sta prišla v Maribor in na vso moč popivala. Ko sta se zvečer vračala proti Slovenski Bistrici domov, sta se naenkrat sprla in se nazadnje prav hudo spoprijela. Viktor J. je hotel bržčas kot zmagalet (victor!) zapustiti bojno polje ter je navalil na nasprotnika z nožem. Smrtonosen udarec pa je prestregel z lastnim telesom posestniški sin Anton Zupan, ki ju je hotel pomiriti in ki je med vožnjo v tukajšnjo bolnico izdihnil. Viktor J. pa se je sam javil mariborski policiji. Izročili so ga sodišču.

★ Lopov kot jetniški paznik. V zaporih celjskega okrožnega sodišča sta skupaj sedela Miha Podrepšek iz Šmarja in Franc Mihelin iz Bizeljskega. Dne 9. decembra je Miha svojo kazenski odslužil in se podal v svobodo. V zaporu je zvedel, da ima Franc spravljen svoj denar v pisarni kazenskega zagovornika dr. Keršbaumerja v hotelu »Balkan« v Celju in jo je mahniti tjakaj. Našel je doma le soprogo g. doktorja, pa ji je povedal, da je jetniški paznik in da France nujno rabi od svojega denarja 70 Din. Gospa mu je res nasedla in mu izročila 70 Din. Čez nadaljnjih devet dni, ko je tudi Franc zasijalo solnce svobode, se je pa oglasil Franc pri dr. Keršbaumerju in zahteval svoj denar. Čudom se je čudil, da je sedel v zaporu s takim lopovom, ki mu je tovariški odnesel dinarčke.

★ Pobegnil je iz držav. vzgojevališča v Ljubljani 11 letni fant v delavni obleki in sivi volneni kapi. Kdor bi ga zasledil, naj ga naznani bližnji orožniški postaji.

★ Za 20.000 Din drobiža ukradenega. V sušiško pristanišče je priplul francoski parnik

RADIO FRANC BAR

je največja in najstarejša strokovna tvrdka, ima najnižje cene, najboljše Radio-aparate, nov cenik.

Ljubljana, Mestni trg 5
brezplačna dostava.

Pri nas
dobite za vsakogar
primerna darila
priznana najkulantnejše
RADIO-V AL
specialna radiotrgovina
Kongresni trg 3

»Tenerife«, ki je pripeljal iz Francije letala in državni kovani denar, izdelan v Franciji. Tovor je pregledal višji uradnik Narodne banke z dvema nižjima uradnikoma. Ugotovili so, da je izginila vreča z 20.000 Din. Uvedena je bila takoj preiskava, ki je ugotovila, da je nekdo na nepojasnen način ukradel to vrečo na Sušaku. Obmejna policija vztrajno nadaljuje preiskavo.

★ Albert Weinberger popolnoma oslepel. Pred kratkim smo poročali o slučaju v zagrebški tovarni Hermann Pollaka sinovi, kjer je uradnik Albert Weinberger streljal na ravnatelja Henrika Weinbergerja, ki ga je odpustil. Albert Weinberger je ravnatelja le lahko ranil, dočim je sebe zadell v glavo in se hudo poškodoval. Zdravniki so že tedaj izjavili, da bo Albert Weinberger okreval, da pa bo izgubil vid. To se je tudi res zgodilo in je Weinberger popolnoma oslepel. Predvčerajšnjim ga je zaslusila policija. Weinberger bo najbrže okrog božiča odpuščen iz bolnice. Kaj bo potem počel, še ne ve. Morda bo šel v šolo za slepece.

★ Napad na smodnišnico v Prištini. Te dni so se pozno zvečer približali trije možje smodnišnici, oddaljeni kak kilometer od Prištine. Priplazili so se že na 50 do 60 korakov k smodnišnici, ko so jih straže zapazile in pričele nanje streljati. Prihitelo je še ostalo moštvo in nastalo je streljanje, ki je trajalo dobre pol ure. Ranjeni ni bil nihče. Nočni napadalec so nato pobegnili. Domnevajo, da gre najbrže za napad albanskih komitejev.

★ Roparski napad po ameriškem vzoru. V vasi Osipaonici pri Smederevu je bil te dni izvršen drzen roparski napad na hišo bogatega trgovca in industrijca Boža Saviča. Pred hišo se je zvečer ustavil avtomobil in iz njega je stopilo več oboroženih roparjev, ki so potrkali na hišna vrata. Savičeva žena jim je odprla v domnevi, da je prišel njen mož. Roparji so vse ženske in otroke v hiši zvezali in zahtevali od njih denar, ki ga pa niso dobili. Kmalu nato je prišel domov Savič. Roparji so zvezali njegovo in mu pobrali iz žepa 7000 Din in zlato uro. Preiskali so vso hišo in našli znesek 15.000 Din v miznici. Nato so hoteli odvesti Saviča, da bi izsilili zanj od njegovih svojcev veliko odkupnino. Toda Savič je takoj izjavil, da ne gre z njimi, pa čeprav ga na mestu ubijejo. Roparji so nato to namero opustili in pobegnili z avtomobilom.

★ Velika poveljstva. Te dni se je vršil nenaden pregled knjig in blagajne srbsko-pravoslavne cerkvene občine v Sremski Mitrovici. Revizija je ugotovila, da je cerkveni blagajnik, neki trgovec, pomeveril 120.000 Din. Trgovec je to priznal in izjavil, da je denar vzel v zadregi iz cerkvene blagajne, obljubil pa je, da bo škodo povrnil, čim mu bo to mogoče. Upravni odbor srbsko-pravoslavne cerkvene občine

M. Struhwe:

Steeple-Chase

IV.

Anemonov se je zleknil z vsem svojim drobnim životom v kot orjaškega osebnega avtomobila in besno dirjal po vlažnih angleških cestah, obkoljenih z visokimi, zdaj že napol golimi drevesi. Dva zadnja tedna v Parizu sta minila veselo in mirno. Veselile so ga potne priprave, pričakovanje novih vtisov od nove dežele in slutnja napetega delovanja. Morebiti se mu zdaj prvič posreči smotreno pričeti slikati. V zadnjih letih med dvema revolucijama in begom pred boljševiki je mogel storiti to vedno samo mimogrede.

Motor se je nenadno ustavil, in Anemonova je iztrgal iz kroga teh prijetnih misli klic sluga, ki je odprl vrata:

»Tukaj smo, sir!«

Avtomobil je stal pred čedno graščino navadne angleške zunanosti: rdeča, od časa že porjavela opeka, z bršljinom do vrha oviti zid, opeka na strehi, stolpiči. Zada, za hišo, sredi drevja so se videla druga, tudi zidana poslopja — konjušnice.

Tako se je pričelo novo življenje. Dnevi so sledili drug drugemu popolnoma enaki. Anemonu ni bil nihče na poti. Vstajal je večinoma zgodaj, kakor vsi v hiši, in gledal ob svitanju jutranje skakanje po diamantnih poljanah, prvo in najbolj odgovorno delo pri dirkalnih konjih. Dozdevalo se mu je, da se nehoti, mimogrede navadi novega življenja in posla.

Ta čas je bil Anemonov v svojem enaindvajsetem letu. Kot slikar je bil seveda šele začetnik — revolucija ga je presenetila skoro kot dečka. Zato je izkoristil, kar je le mogel, neko-

liko mesečno bivanje v Parizu in kazal nekoliko nadarjenosti.

Sicer pa je moral imeti slikar še druge zmožnosti: bil je male postave, mišičast, suh in kazal odločnost v vsaki svoji kretnji.

V.

Vsekakor je bil umetnik brezmejno začuden, ko je doživel po nekolikodnevem življenju v novem kraju pri zajtrku sledeče:

Brook je počasno natočil s portskim vinom trebušaste češke kozarce do samega pozlačenega roba, zalesketal z zobmi in pričel:

»Mister Anemonov! Nikar ne mislite, da sem znorel. Toda vi niste sploh noben Anemonov. Vi ste Charles Wilme. To se pravi, niste popolnoma on, kajti rajni Charley se je lani ubil pri liverpoolskih dirkah. Bil je kralj v steeple-chaseu (dirka s skakanjem čez zapreke) in moj najboljši jockey (sportni jahač). Toda če je sploh mogoče misliti na dvojnika, potem ste baš vi v svetu edin, natančen dvojnik ponesrečenega Charleja. Ne govorim samo o tem, da je vaš obraz, obraz pristnega, ob Volgi rojenega Rusa, ampak je tudi natančen posnetek onega, ki je zagledal dnevno luč ob naši Temzi. Ne, tudi vse ostalo: ta-le jeklena slokost in posebna hoja, celó vaš popolnoma svojevrsten vrat, ki ste ga enkrat za vselej za spoznanje pripognili naprej, kratkoma vse v vaši osebnosti je od Charleja. Poslušajte zdaj, kar vam ponudim. Dvajset let ste stari. To pomeni, da je prepozno pričeti dirkati na daljavo po gladki progi. Ampak — zaupam svojim očem in slutnji — lahko še postanete najboljši jockey na svetu za dirke z zaprekami. Predlagam vam torej, da si nadenete od danes ime Wilme. Boste pač George Wilme, kajti vaše krstno ime je Georgij. Vi ste bratranec rajnega Charlesa, slučajno vas je vrgla usoda pred leti na Rusko in tam ste zrastle.

Srečal sem vas v Parizu in vas pripeljal k nam, kjer vas čaka od rojstva namenjena pot in poklic. Prijatelj dragi, le pomislite, kaka bodočnost se vam odpira! Nič ne dvomim o vašem uspehu. Sam kralj vam bo čestital, in vsa angleška vam bo ploskala. Molčite! Ni mi treba odgovarjati. Tako je. V prostem času pa boste lahko, kolikor vam drago, gojili vaše slikarstvo. To je vsekakor boljše kakor pijančevati. Saj vas že dobro poznam. Ko sem vas prvič zagledal na rue de Rivoli, sem vas zasledoval do vaše hiše. Naročil sem potem vestnemu detektivu, naj vas opazuje. Poznam vse vaše osebnosti in navade. A to še ni vse. Sklenil sem, da bo moja Betsy (in v tem trenutku je pokimala Betsy — mlečnobela vrtinica v zlatem listju muhastih kodrov — Anemonovu razločno in nežno z glavico), da bo Betsy vaša soproga. Zapajte mi torej in vse dobro premislite. Odgovorili mi boste jutri pri zajtrku.«

VI.

Če si domišljujete, čitatelj, da Anemonov te ponudbe ni vzel resno ali pa, da je imel takoj odločen odgovor, potem se pač hudo motite.

Angleževa ponudba je Anemonova globoko razburila že iz tega vzroka, ker je bil rojen v stepni graščini in od mladih nog vajen konj. Če so mu zdaj nudili poglavito snov za njegove slike, se je to tudi zgodilo baš vsled stare in prirojene ljubezni do njih. Razen tega bi dobil v služaju, da bi pristal na Angležovo ponudbo: prav zanimiv posel (saj bi ga veselil vse bolj kakor na primer služba v pisarni ali pri banki) in neodvisno, bogato življenje. Bilo bi sicer dokaj nevarno, a zato polno pristne slave (drugače se pač ni moglo zgoditi tu, na Angleškem). Sicer — kaj bi naj potem počel s slikarjo? A vprašanje je bilo, kaj bi z njo počel v Parizu? Morebiti bi še moral postati težak, razlagati tovore na kolo-dvoru ali pa šofer, ki preži ves dan na zaslužek

na križišču? Tukaj pa mu bi vsekakor preostajalo nekaj časa za njegov poklic in umetnost.

Anemonov je bil jako zamišljen do samega večera. Vso noč ni zatislil očesa. Jutri zgodaj pa je vstal, ne da bi zbudil služinčad in se odpravil kar brez prtljage. Vdilo ga je neko neznanost, a mogočno čustvo. Odšel je v London in odtod takoj, ne da bi se vsaj za trenutek ustavil, naprej v Pariz. Sicer nam večkrat ni znano, zakaj stori ljudje tak, ne pa drugačen sklep.

Na isti način se nenadno večkrat zmoti pri dirkah konj, ki je že skoro pridobil prvo nagrado: prekine tek pred ograjo na koncu steze, plane stran iz kroga in zapusti tekmo.

VII.

Pričelo se je torej zopet vsakdanje pariško življenje. Od somraka in do noči so ga napolnili kavarna »Rotonda«, bela kava s smetano, masleno pecivo in vedno isti neskončni razgovori.

Anemonov ni postal nikoli dober slikar. Redkokdaj proda kako risbo in za njegovo potovanje v Anglijo in tudi sam se ga nerad spominja. Če pa ga vprašuje kak radoveden sobrat:

»Ali niste vi potovali po nekih opravkih na Angleško?«

— sledi vedno eden in isti redkobesedni odgovor:

»Sem. Dobil sem neko malo naročilo. Se ni vredno spominjati...«

In vendar bi bilo lahko tudi tako: Velikansko polje je pretesno za črno, s cilindri pokrito množico. Klopi so prenapolnjene z najboljšimi angleškimi športniki. Sprejaj v loži sedi kraljevska rodbina, in kralj sam, z ostro bradico in svetlimi očmi, v žaketu in z dežnikom, stiska roko ganjenemu Georgeu Wilmeu narodnemu junaku, na katerega so ponosna vsa Zedinjena Kraljevstva...

v Sremski Mitrovici bo še le sklepel o nadaljnjih korakih proti trgovcu.

★ Zlato v pepelu. Neka Anica Zupa v Splitu je našla te dni v štedilniku v pepelu zlata v vrednosti nad 80.000 Din. Zlato ji je bilo ukradeno pred mesecem dni. Ukradla ji ga je služkinja in skrila v pepel, sedaj pa ga je Anica Zupa našla pri čiščenju štedilnika. Presenečenje je bilo seveda prijetno, vendar pa je le čudno, da gospodinja ni mesec dni osnažila štedilnika.

Tajno zdravljenje alkoholikov.

V zadnjem času je zbudila občo pozornost neka nova znanstvena metoda za pobiljanje alkoholizma, katere je pokazala izvrstne in trajne rezultate. Neki za človeški organizem popolnoma neškodljivi preparati se primestjo tajno v hrano alkoholikov, kateri tega ne občutijo ne po vonju ne po okusu, pa tudi če bi sumili, da se jih hoče ozdraviti. Postopno delovanje preparata »Aroko 1« povzroča čiščenje organizma od alkohola in obenem odvzema vsako željo po njem. Bolnik že dva tedna po tem ne more več piti alkohola, a v 3-4 tednu je končana ta blaga in ugodna kura in alkoholičar ostane za vedno trezen. Tvrdka Arome Company (dep 3), Zagreb, Račkoga produžena ul. 20, pošlje pojasnila in cenik brezplačno in diskretno v zaprtih zavojih. Preparati gornje tvrdke po pravici zaslužijo, da se na nje obrne v prvi vrsti pozornost vseh onih, ki imajo v hiši alkoholika, toda tudi širša javnost bo odobrila delovanje navedene tvrdke za pobiljanje alkoholizma v naši državi.

★ PREŠERNOVO ZBRANO DELO, prva celokupna izdaja vsega, kar je poteklo iz Prešernovega peresa, je pač najprimernejše letošnje božično darilo. Založništvo se je potrudilo, da s prijetno čepno obliko, izredno lepim tiskom in papirjem in z nizko ceno tudi s svoje strani pripomore, da bo ta letošnji božični knjižni dar najlepši med vsemi. Cena broš. izvodu 40 Din, elegantno vezan v celo platno 55 Din. Dobi se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

★ PRIJAVA DOHODKOV OD ZGRADB. Hitni posetniki, kakor tudi župne urade opozarjamo, da je to prijavo vložiti do 15. januarja 1929 na pristojno davčno oblast. Tozadevno tiskovino je dobili v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani; pola 1 Din.

★ ŽEPNI VOZNI RED »EKSPRES«. Z ozirom na večje spremembe voznega reda na nekaterih progah, je izdala administracija voznega reda »Ekspres« posebno korekturo proge, kjer se je vozni red spremenil s 15. odnoso 19. decembrom t. l. Cenj. odjemalci voznega reda »Ekspres« dobe to »tekturo« brezplačno. Ostalim pa priporočamo, da si čimprej nabavijo najnovejši vozni red »Ekspres«, ki ima edini vse točne podatke.

★ PRI ZASTRUPLENJIH, ki jih povzroči pokvarjena hrana, dalje alkohol, nikotin, morfin in kokain, je uporaba naravno »Franz-Josef« grenčice zelo važno domače sredstvo. Zdravniški strokovni spisi navajajo, da pri zastrupljenjih s snovcem »FRANZ-JOSEF« voda»uglo odstrani trdocrtno zaprtje, ki je glavni vzrok mučnim napadom kolike. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerij-skih trgovinah.

★ LEPO BOŽIČNO IN NOVOLETNO DARILLO za sadjarje je razpršilnik »IDEAL«, »CHEMOTECNA«, Ljubljana, Mestni trg 10.

★ VŠAKOMUR, KI POTUJE V ZAGREB priporoča se novootvorjena »Racija« v »Valjaku« (Stajerska vinara), Maravska ul. 10 (Prolaz), Samostanska ul. 3. — Prvorazredna kuhinja in največja izbira stajerskih vin, ter zmerne cene.

★ Ia REMSCHEIDSKE ZAGE: jarmenice, mlinske, krošne in druge v vsaki dimenziji, zajamčene, dobite najugodnejše pri »JEKLO«, Stari trg, Ljubljana.

★ ZA BOŽIČ spominjajte se vsi prejemaniki položnic štev. 14.066 najbednejših. Podporno društvo slepih.

Shodi SLS.

Na Gori pri Sodražici je imel preteklo nedeljo poslanec Škulj dobro obiskan shod. Z odobravanjem se je sprejelo zlasti poročilo, da ugodno napreduje vprašanje pregona plemenske živine v Italijo, odkoder hodijo kupovat Italijani živino v bloške in sodraške vasi. Soglasno je bila sprejeta zaupnica Jugoslovanskemu klubu, zlasti njegovemu načelniku dr. Koršču. Zborovalci so tudi izrekli zahvalo poslancu Škulju za njegovo neumorno delovanje v korist ljudstva.

Božična darila

Velika izbira: svile, pliša, volneneža blaga, baržuna, barhenta, šifona itd. pri

JOSIP ŠLIBAR, LJUBLJANA

Stari trg št. 21 (poleg Zalaznika).

Rajsko veselje

bo povsodi povzročila vest, da bomo na Božič poslušali radio z

Barilevimi cevmi

Nebeško glasbo imate lahko doma, ako si za svoj radio nabavite Tungram Barileve cevi

Barileve cevi se dobje v vseh boljših radio-trgovinah

Pismo iz Egipta

Aleksandrija 15. XII. 1928.

Z veseljem opazujem, kako se razvija versko in politično življenje v domovini, zato težko pričakujem, da pripelje parnik pošto in časopise iz Ljubljane.

V Egiptu je sedaj najprijetnejši čas, kar tiče podnebja in gorkote. Poprej nas je mučila vročina, še bolj pa tukajšnja vlažnost. Toda ko se človek navadi na egiptovske razmere, se čuti kakor privezanega na Afriko. Zdaj »izmske« mesece do maja je pa izredno ugodno: ni ne mraza, ne vročine, pa tudi vlažnost je izginila.

Drugeče pa ni tukaj nič posebnega. Da so ustavo suspendirali, se splošno nič ne pozna. Kako malo se tukaj ljudstvo briga za politiko, kažejo n. pr. občinske volitve v Aleksandriji. Pretekli teden je bilo voliti tri nove zastopnike v občinski odbor. Volivcev je bilo vpisanih okrog 6000, na volišče je pa prišlo 443 mož!

Splošno se pa vsi zanimajo za bolezen angleškega kralja, dasi v politiki ni imel kaj prida besede. P. A. C.

Ljubljana

Nočna služba lekarn

Drevi imata nočno službo lekarni dr. G. Piccoli na Dunajski cesti in G. Bekarčič na Sv. Jakoba trgu.

Slavnostna otvoritev razstave kiparice Karle Bulovčeve bo v soboto 22. decembra ob osmih zvečer v mali dvorani Narodne galerije. Središče razstave bosta dva ogromna kartona (vsak po 16 m²), namenjena za muzikalno dvorano, poleg tega več velikih glav v ilovici, posameznih skic junakov iz načrta za spomenik Petra Osvoboditelja, načrtov za relikije ter več risanih studij in portretov.

Božičnica na ljubljanskem gradu. Kdor koli bi hotel prispevati s kakšnim darilom k božičnici na gradu, naj blagovoli to storiti takoj. Radi bi obdarovali otroke s čevlji ali s kako obleko. Omenili smo zadnjič tudi, da prosimo duhovnih in duševnih daril: kdo bi hotel plačati celoletno naročnino za nabožen list, za Glasnik Presv. Srca Jezusovega ali Kat. misijoni ali Kraljestvo božje ali Cvetje? — Dvakrat da, kdor hitro da! Spomnite se posebno dece, ki trpi mraz in ki rabi obutev in obleko. — Kat. prosv. društvo. — Krekova mladina.

Božičnica Elizabetine konference pri Sv. Petru v Ljubljani je v Šentpetrski prosveti obdarila nad 100 najrevnejših otrok z obutvijo, perilom in obleko; vsak otrok je dobil tudi še nekaj za pod zobe. Konferenca izrekla vsem p. n. dobrotnikom v imenu obdarovanih otrok najtoplejšo zahvalo. — Kot božično darilo je konferenca darovala 25 strankam (posameznim osebam ali družinam) denarni znesek.

Kdo prevaža šund? Med krivice, ki so zakrivila poplavo šunda v Sloveniji, spadajo gotovo tudi oni, ki te »romane« prevažajo že dalj časa je v Ljubljani javna tajnost, da prevaža to gnusno in slovensko nekega mladeniča in sicer za prav nizek honorar. Ta mladenič gotovo ni v tako slabem materijalnem položaju, da bi mu bilo treba to delo vršiti in gotovo v mnogo boljšem kot večina slovenskih mladih intelektualcev, ki bi tako delo prav gotovo z gorenjem odklonili.

Oseparjena Dolenjka. K oskrbnici Mariji Kopicovi v Kandiji pri Novem mestu je prišla v ponedeljek neka neznana ženska in ji z zgovornostjo dopovedovala, da je prišel brat Kopicove iz Amerike v Slovenijo in da mora iti po njegovo prijago v Ljubljano. Kopicova je neznanko dobro pogostila in kaj je ne bi, ko je vendar prinesla tako dobro vest. Nato sta se odpravili obe v Ljubljano. Prenočili sta v gostilni pri Starem Tišlerju. Tu ji je neznanka povedala Kopicovi, da je brat že na Raketu, pa da ima sitnosti radi prehoda prek meje. Izvabila je iz nje ročno torbico ter ji ukradla še nekaj perila. Neznana goljufica je najbrže mislila, da je bila v torbici kakšna večja vsota denarja. No, to ravno ni bilo, kljub temu pa je Kopicova le oškodovana za okrog 300 Din.

Originalen trik tatice. Znanja ljubljenska tvrdka je pred leti radi nerednosti odpustila iz službe delavko Marjeto. Marjeta je bila nekaj ča-

Maribor

Visoko odlikovanje. Te dni je bil na velikem županstvu svečano izročen red Bellega orla V. primariju in oblastnemu zdravstvenemu inšpektorju dr. Janku Dernovškemu. Zaslužnemu delavcu na polju našega zdravstva ob tem visokem odlikovanju naše najprišernejše čestitke.

Orlovski tečaj za duhovnike priredi v Mariboru v dneih 27. in 28. decembra Slovenska orlovska zveza. Na sporedu so važna in aktualna predavanja. Priglasje za tečaj sprejema Orlovska podzveza v Mariboru.

Preminuli sta Elizabeta Zemljič, soproga nadučitelja v pokoju, stara 76 let. Pogreb jutri ob 15. uri na Pobrežju. — Ana Koeček, soproga žel. uradnika, stara 52 let. Pogreb jutri ob pol 15. uri iz mrtvašnice na mestnem pokopališču v Pobrežju.

Božičnico priredi prihodnjo nedeljo ob 17 pri Gačniku Ljudski oder v Studencih.

Za politično in gospodarsko društvo na Koroskem je politični prispevke po Ljubljani in Mariboru neki Franc F. Mariborska policija se je za za-devo zanimala ter ugotovila, da gre za pretkano goljufijo.

Dramatična šola Ljudskega odra. Drevi ob 20. uri predava prof. dr. Dornik o slovenskem jeziku, njega izgovorjavi in blaglasnosti.

Silvestrov večer priredijo nižji poštni in brzojavni uslužbenci v restavraciji pri Treh rib-nikih.

Klub slov. kat. akad. starejšinstva ima drevi ob 20 sestanku v dvorani Zadrúžne gospodarske banke.

Olepša
Vas le
ELIDA
IDEAL-MILO

Čisto, blago in izredno parfumirano.

Celje

Vzhodni večer, ki ga je celjsko Katoliško prosvetno društvo priredilo prošli ponedeljek v Orlovskem domu, je uspel v vsakem oziru in zadovoljil popolnoma tako prireditelje kot občinstvo. Saj je bila beseda prelata dr. Orivca o Ciril-Metodijski ideji za večino udeležencev kot razodetje. Ga. dr. Lovšinova je z globokim občutjem ter z dovršeno tehniko v ruskem jeziku podala tri Solovjeve pesmi. Mešani zbor Kat. prosv. društva je lepo izvajal »Gospodi« in »Svet« iz Kimovčeve staroslovenske maše. Tudi improvizirani salonski orkester pod vodstvom g. Lenardona se obela polagoma razviti v važnega činitelja prosvetnega društva. Udeležba je bila kljub razmeroma skromni reklamni velika. Saj je prisostvovalo večeru do 250 oseb. Tudi ta večer je dokazal potrebo ustanove prosvetnih večerov in mnogo prijateljev prosvetnega društva že sedaj povprašuje po vstopnicah za prihodnji večer, ki se pa vrši še le 14. januarja 1929 in bo posvečen geniju Leva Tolstega.

Celjsko gledališče. Prihodnje gostovanje mariborskega gledališča se vrši na božični dan, 25. t. m. ob 8. uri zvečer. Vprizori se Kvaplava krasna igra »Oblake, ki gane do solz, dasi ne spada med one težke drame, ki gredo na živce. Zato so »Oblake« baš primerni za božič.

Iz celjske bo nice. Predvčeršnjim je umrl v celjski bolnici Janez Galuf, posestnik z Vrha pri Smarju v starosti 63 let. — Semkaj prepeljana kaznjence so se napile lizola, so na potu okrevanja. — Pcskun samcumor. Včeraj okoli 9 dopoldne se je po mestu raznesla vest, da je na Slomškovev trgu skočila neka ženska v samomorilnem namenu skoči okno prvega nadstropja, obležala na cesti nezvesta in se smrtonovarno poškovala. Od tega je res le to, da se je s skokom skozi okno skušala ubiti 47-letna Marija Czerny, ki stanuje v prvem nadstropju hiše štev. 4 na Slomškovev trgu, da je prvi hip obležala v nezvesti, da pa se je kmalu po prevozu v bolnico zavedla in so zdravniki ugotovili le lažje poškodbe. Opraskala se je nekoliko po nogah in bolečine čuti v trebuhu in križu, ni pa nikake nevarnosti za njeno življenje. Czerny se je zadnji čas pečala s pletenjem in izdelovanjem raznih ročnih del, vendar je na splošno živela bedno in so se najbrž prav radi tega že dalje časa pojavljali pri njej znaki neke zmedenosti.

Drug drugega sta vredna. Včeraj v ranih popoldnehih urah je imela celjska policija posebno srečo. Okoli 2 popoldne je neki K. opozoril stražnika na nekega Popoviča, ki da se nahaja na kolodvoru in ki je pred kakimi 14 dnevi, ko je prenočeval v gostilni Aniona Wocha v Mariboru, odnesel s seboj okoli Din 270.— vredno odejo. Policija je Popoviča prišla in ga poprasala po odeji. Sprva ni hotel ničesar povedati, polagoma pa je priznal, da ima K. prav, da pa žalibog odeje več nima, ker jo je s svojim kovčekom vred 9. decembra nekemu neznanu na kolodvoru v Čakovcu prodal za 85 Din. Po tej ugotovitvi pa se je izkazalo, da se nahaja Popovičev ime že v policijskem dnevniku. Iz Novega Sada pišejo namreč, da je Popovič sumljiv hudodelstva tatvine in da se neopravičeno izdaja za zastopnika tovarne Silvestra Bernolda v Novem Sadu. Popovič je moral kajpak v zapor. A za njim je prišel tudi njegov ovaditelj K., bivši trgovec, doma tam nekje pri Prevaljah. K. je hotel prenočevati v Celjskem domu, pa ga niso sprejeli, ker je bil brez denarja. V Celjskem domu je pripovedoval, da biva stalno v Rogoški Slatini. Ko ga je vratar, ki Rogoško Slatino dobro pozna, vprašal, v kateri hiši da stanuje, je povedal hišo, za katero vratar ve, da pač stanuje neka gospa, a da je izključeno, da bi tam stanoval tudi K. Ko pa je hotela kmalu nato policija K. nekoliko natančneje preizpiti, je dognala, da je tudi že zabeležen v policijskem dnevniku, kjer ga celjsko okrožno sodišče zasleduje radi suma hudodelstva goljufije. In tako je tudi zdrknil pod ključ.

Ošpice so se v Mariboru precej razpasle. Tedenski izkaz mestnega fizikata o gibanju nalezljivih bolezni beleži v času od 8. do 14. decembra t. l. Zopet občuten porast glede slučajev oboletosti na ošpicah, katerih število je naraslo na 35

Posestne spremembe. Okrajna katastrska uprava v Mariboru sprejema v dneih 3., 4., in 5. januarja 1929 v svojih uradnih prostorih v Krekovi ulici 8 naznanila o izvršenih posestnih spremembah. Vsi posestniki zemljišč v obsegu mariborske mestne občine se pozivajo, da prijavijo v lastnem interesu vsako spremembo v obsegu, obdelavi, prodaji itd. Posebno važna je ureditev mej, ker se prične prihodnje leto nova izmera mesta, da se bodo ob tej priliki mogle izmeriti nove meje brez zamudnega ugotavljanja dejanskega stanja.

Svari'o pred nakupom Icarette fotografirne aparata 6X6, ki mi je izginil z nahrbtnikom vred iz železniškega voza na gl. kolodvoru v Mariboru. — Brunon Rottler, Maribor.

Od dela pobegnili. Predvčeršnjim so bili kaznjenci iz tukajšnje jeletnišnice zaposleni pri nekem delu na Betnavi. Sredi dela se je posrečilo nekemu kaznjencu, da je pobegnul. Njegovemu begu se moramo zares čuditi, ker je manjkalo samo še 14 dni do njegove izpustitve.

PRIPOROČAMO po konkurenčnih cenah samo kvalitetno blago »KARO« industrija čevljev Maribor, Koroska c. 19.

Madame! Ne pozabite
Poudre Mon Parfum
Bourcois — Paris

Dopisi

Tržič

Z veseljem moramo priznati, da je duša našega ljudstva v jedru še zdrava in nepokvarjena. Merilo za to je brez dvoma tudi poseban in zanimanje za predstave in prireditve, ki naj mu udijo bodisi razvedrilo ali izobrazbo. Prav zato, ker ljudje hočejo resnih in neoporečnih predstav, je dvorana prosv. društva na Skali vedno polno zasedena v čemer zopet pričata zadnji dve predstavi društv. kino in zlasti nedeljska igra »Ben-Hur«, s katero so nam igralci tako prilično tolmačili duha adventnega časa. Dolga je bila, pa smo radi čakali konca, zlasti še, ker nam je odmore krašala polnoštevila društvena godba. Vsem igralcem, ki so nam pripravili tako lep užitek, smo hvalečni in si želimo še kaj takih iger. Vsem tistim, ki so morali radi pomanjkanja prostora oditi in žele, da bi se gra ponovila, sporočamo, da radi bližnjih praznikov ponovitev ne bo. Za drugo pa svetujemo zlasti ološčanom, da si pravčasno rezervirajo vstopnice v predprodaji, da ne bodo zastoj delali pota v Tržič. Predpriprave za tržički radio večer, ki bo na praznik sv. Stefana, so v polnem teku. Priporočite se pravočasno svojim prijateljem, ki imajo radio, da boste videli, če vas bodo dostojno predstavili svetu. Na akademiji v proslavo desetletnice v »Našem Domu« je bilo nabranih 570 Din v narodno-obrambne namene.

Trbovlje

☆ Mohorjeve knjige so, kakor smo že poročali, prišle in se dobe pri gosp. kateheti Gorograncu. Prepričani smo, da ostanje doseganje udje Mohorjeve družbe še naprej naročniki Mohorjevih knjig in vsak izmed teh naj pridobi še vsaj enega novega ude. Vsem je znano, da so knjige Mohorjeve družbe v moralnem in intelektualnem oziru visoko nad zagrebškimi šundom, ki strahovito prepravljajo Slovenijo in kviri mladino. Vsaki zaveden Slovenec je moralno dolžan bojkotirati ta vsiljiv smrad iz Zagreba, zlasti pa še mi v Trbovljah, kjer je tega morda največ.

☆ II. skupina rudarske zadrage otvori v kratkem svojo pisarno v mali dvorani rudniške restavracije. Uradne ure se bodo delovale po urniku. ☆ Volivni ineniki se popravljajo ves mesec januar prihodnjega leta. Opozorjamo vse one, ki se niso vpisali in ki so že dopolnili 21. leto, da se vpišejo v tem času v volivni inenik.

☆ Tiskovine za vlaganje danih prijav glede dohodka od zgradb v svrhu odmere hišnega davka za leto 1929 se dobe v občinski pisarni do 15. januarja 1929, in sicer za vse zgradbe, ki so podvržene hišnemu davku.

☆ Preleto nedeljo se je vršil občni zbor kraj. org. SLS v Trbovljah. Obisk je bil nepričakovano dober. Novozvoljeni odbor si je nadel nalogo, da bo zastavljal vse svoje sile in moči za procvit organizacije in v korist delovnega ljudstva.

Ptuj

⊕ Ptujsko gledališče. V nedeljo 23. t. m. zvečer izredno zabavna opereta »Jesenski manevri«, a na Stefanovo, 26. t. m. ob 3. uri popoldne krasna in ganljiva igra »Oblakie, ki je tudi za okolice jako primerna.

Slovenska Krajina

Državna osnovna šola v Murski Soboti. Desetletnik našega osvobodjenja je izredno svečeno proslavila mladina državne osnovne šole. Nastopila je v tukanjski kino-dvorani z bogatim sporedom: deklaracijami, pevskimi točkami in kar s tremi igrami. Iz cele prireditve, kar so malčki srčkano in spretno izvajali, je zvenela iskrena ljubav do naše milie domovine in do one zapuščene, tugujoče pod krutim tujim jarmom. Proslave se je polnoštevilo udeležilo tukanjske občestvo, ki je z zanimanjem in živahnim ploskanjem dalo duška svojim občutkom in odobravanju ter koncem proslave s ponosom na svojo mladino in s popolnim zadovoljstvom zapuščelo prireditveno dvorano. Proslave je uspešna kar najbolje v ponos učiteljskemu zboru, na čelu s svojim upraviteljem g. Franjo Gabrijelečkom, neutrudljivem in vnetim pionirju na šolskem polju.

Slovenjgradec. Redni letni občni zbor krajevne organizacije SLS se je vršil dne 16. decembra t. l. Udeležilo se ga je prav povojno število članov. G. načelnik je pozdravil došle člane in se jim zahvalil za udeležbo zbora. Temu je sledilo poročilo glede pomena in namena organizacije. V istem so se smernice, ki so za vsakega člana merodajne, prav temeljito orisale. Nato se je izvršila volitev novega odbora. V odbor so bili izvoljeni gospodje, katerih sposobnost in ugled jamči za dobro napredovanje naše organizacije. Sprejeli so se tudi nekateri predlogi, ki so prav umestni in času primerni.

Dobrna pri Celju. Tukanjski krajevni odbor Rdečega križa je za božično 17. t. m. obdaril 47 revnih učencev z obuvanjem, oblekami in perilom. Vsi šolarji pa so prejeli po večji zavitek peciva in sladice. 17. občinski revežev je dobilo izdatno količino živil. Vsem dobrotnikom srčna hvala.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Četrtek, 20. dec.: 12.30 Reprodukcijska glasba in borzna poročila; — 13.30 Oskrbovanje rastlin, predava ing. Rado Lah; 19. Italijanska, poučuje prof. Gruden; — 19.30 Zgodovina Slovencev, predava prof. S. Kranjec; — 20. Pevski odsek »Grafika« poje s spremljevanjem godbe Dravske divizije sledeče pesmi: 1. E. Adamič: Ljubica vstani; 2. P. Jereb: O kresu; 3. Schubert: Podoknica. Zbor z bariton-solo in spremljevanjem klavirja; 4. Grieg: Nova zemlja. Zbor z bariton-solo in orkestrom muzike dravske divizije. Bariton-solo poje g. Rus, na klavirju spremlja g. Šivic. — 22. Poročila.

Petek, 21. dec.: 12.30 Reprodukcijska glasba in borzna poročila; — 13.30 Gospodinjstva ura, predava gđ. C. Krekova; — 19. Francosčina, poučuje dr. Leben; — 19.30 Varstvo spomenikov, predava dr. Franc Stele; — 20. Božične skrivnosti, poje g. Joža Likovič; 1. Marija v glori; 2. Marija na poti; 3. Marijino obiskovanje; 4. Sveti večer; 5. Sveta noč; 6. Pastirskova pesem; 7. Moj dom; 8. Božična pesem izven... Na klavirju spremlja g. St. Premrl. — Radio-orkester; — 22. Poročila.

Drugi programi

Četrtek, 20. decembra.

Zagreb: 17.30 Popoldanski koncert; — 19.30 Simfonični koncert češke filharmonije, prenos iz Praga; — P. aya: 13.30 Industrijska predavanja; — 19.30 Simfonični koncert radio-dnevnik; — 22.20 Reprodukcijska glasba. — Varšava: 17.10 Recitacije iz knjižnih novosti; — 20.30 Verdijev večer; — 22.30 Plesna glasba. — Katarice: 17.10 Recitacije; — 18. Predavanja; — 20.30 Prenos koncerta iz Krakova; — 22.30 Plesna glasba. — Dunaj: 11. Kvartet

Za duha in srce

Dom in Svet 1928

Deseta, zadnja šte. XXXXI. letnika »Doma in Sveta«, ki sta ga urednika posvetila Andreju Kalanu — bivšemu uredniku, skrbnemu varuhu »Doma in Sveta«, in dobitniku slovenskih književnikov ob sedemdesetem letu njegovega življenja, je morala razveseliti vse, ki jim je pri srcu napredek in resnično umetniška kvaliteta slovenskega leposlovja.

Pregledj.

Pregledj. ertica: Moja krivda, moja največja... je čudovita mojstrovina in nedvomno najodličnejše slovensko leposlovno delo tekom zadnjega leta. Ob njem začetno bližino svetovne literature in nam nudi popolno zadoščenje dejstva, da slovenska lepa književnost v svojih najboljših primerih ne znošaja za njo. Obenem pa je ta ertica dokaz, kako se Pregledj. v svojem umetniškem ustvarjanju zavestno in dosledno bori za novo vsebino in obliko, za njuno organsko skladnost, izogibač se vsake stitne služajnosti in nedoganečnosti. Ivan Pregledj. je postal za Cankarjem naš najgloblji umetniški oblikovalec in glasnik sodobnega duhovnega stremjenja. Njegova beseda nam je enako potrebna v umetniškem in etičnem oziru.

Claudel.

Dalje nam prinaša ta šte. Sardenkovo pesem Magdalena ter odlomek iz Paul Claudel-ove drame Talec, ki je, kakor vsa njegova dela, skoraj liturgično-umetniški izraz katoliške duhovne urejenosti. Za šestdesetletnico tega najmočnejšega sodobnega francoskega pisatelja, ki ga nekateri primerjajo z Dantejem, je prinesel »Dom in Svet« tudi črt njegove umetniške osebnosti (Božo Vodusek in Dušan Grabrijan) in izbor pesnitvovih pisem Jacques-a Riviere-a pod naslovom »Pogledi v Claudelovo življenje, vero in umetnost« (izbral in prev. D. Grabrijan). Ta pisma niso samo ključ v razumevanje Claudelove svetovno-nazorne usmerjenosti, umetniške tvorčnosti in estetskih nazorov, marveč so tudi globoko duhovno čtivo.

V tej šte. so je zaključil članek »Ukrajinsko slovstvo« (M. Lubynecjki — I. Sedivji). — Dr. Stanek Vurnik razpravlja v svojem »Uvodu v glasbo« vsebino in formo v glasbi in stil v glasbi.

Likovna umetnost.

Številko zaključuje občirni in izčrpan kritiki Fr. Vodnikove Slovenske religiozne lirike (Tine Debeljak) in Razstave četrte generacije ter Kolektivne umetnostne razstave Ljudstva Vreščila (Rafko Ložar). Poslednja ocena pojasnjujejo in ponazarjajo številne reprodukcije ocenjenih razstavljenih del slikarjev iz mlade generacije (Niko Pirnat; Dekle, risba; Olaf Globočnik; Letos, olje; Franc Pavlovč; Studija, olje; Ljudviti Vreščil; Plitvička jezera, olje; Miha Maleš; Zaljubljen deklica, linorez; isti: Abiturient, risba; Mira Pregledj; Glava dekca, olje; Miha Maleš; Montipija; Olaf Globočnik; Pastirji, olje). Tako je »Dom in Svet« tudi edina slovenska revija za moderno likovno umetnost in tudi v tem oziru danes že nepogrešljiva. — Tej šte. je priložena tudi slika jubilarja Andreja Kalana.

Ker smo posamezne številke med letom sproti ocenjevali, zato naj ob sklepu letnika le na kratko ugotovimo, da je bilanca letni zadnjega letnika vsekokor aktivna. In če je »Dom in Svet« verno zrcalo sodobnega literarnega, oz. umetnostnega stanja na Slovenskem — kar nedvomno je — potem moremo le še z večjim upanjem gledati v bodočnost. Da je bilo tudi letos nekako težje v prosvetnem in ne leposlovnem delu je samo znak, da vprašanje gileterarne produktije, še ni zadovoljivo rešeno. Zdi se pa, da je potreba po umetniški besedi postala zopet močnejša in resnejša. »Dom in Svet« bo skušal pospešiti čas, ko se bo naše leposlovje znova razvilo in razmahnilo; zlasti lirika je potrebna vzpodbude in bodrila. Naša javnost pa naj se zavzame, da opravi »Dom in Svet« prevažno funkcijo v našem kulturnem organizmu.

Theophilus

Donos h graditvi novega teatra.

Da povemo najprej in kar naravnost: ves naš teater je veren izraz celotnega življenja, celotne družbe, ki ga je ustvarila in ki ga drži. Kakor je družba brez vsake notranje sile, brez tvornosti, edino obrnjena na trenutne efekte in senzacije — enako je z vsem današnjim teatrom, ki ima silo le še v goli reprodukciji čustev, morda včasih tudi misli, in nič več. Zato ves današnji teater ne vodi, ne dviga, kaj šele, da bi očistil — v najboljšem slučaju še človeka spravi v negotovost, v nekaj dvom o družbi, ki je taka gospodavka in edina boginja današnje dobe.

Razvoj pa gre svojo pot — nikoli nazaj, ampak vedno naprej. Zato tudi vemo, da ne bo rod, ki je vzrasel v miselnosti absolutnosti obstoječih razmer in potence in kapacitete samega sebe in vseh soljudi, da ta rod ne bo nikoli več mogel spremeniti svojega naziranja. Treba je nujno, da vzrase nov rod povsod in s svojim novim duhom prekrvasi cel svet, od najdrobnejše potankosti značaja posameznika do največjih problemov občestva.

Nov rod mora tudi vtisniti svoj pečat teatru, kot enemu najvažnejših kulturnih faktorjev: Moralna potenca teatra je najboljši kriterij o moralni potenci celotnega sodobnega sveta.

Teater — kakršen je danes, je profesionalen: Profesionalno je, n. pr., da so teatrski igralci obično v navadnem življenju — bohemi, profesio-

1 Teophilus, misterij. Igrali so ga študenti v proslavo svojega praznika 8. decembra 1928 ob 4 popoldne v veliki dvorani Uniona v Ljubljani.

Cerda: — 16. Kvartet Silving; — 17.30 Predavanja; — 19.30 Egiptska Helena, opera. — Budapest: 12.20 Trio; — 20. Koncert; — 21.20 Iz oratorijev; — 22. Po poročilih kavarniška glasba. — Toulouse: 13.45 Orkester; — 21.30 Iz operet; — 22. Koncert. — Berlin: 16.30 Komorna glasba; — 17.30 Lohka glasba; — 18.40 Predavanja; — 21. Božični zbori. — Leipzig: 16.30 Koncert; — 19. Predavanje; — 20. Dunajske opere. — München: 6.45 Gimnastika; — 16. Dueti; — 17. Predavanja; — 20. Teret; — 21.10 Orkester. — Stuttgart: 16.15 Popoldanski koncert; — 18.15 Predavanje o misijonih v Oceaniji; — 20.15 Simfonični koncert. — Bern: 16. Orkester; — 19. Sport; — 20.30 Orkester Odeon; — 21.15 Violina. — Milan: 12.30 Kvartet; — 16.30 Kvintet; — 17.30 Otroško petje; — 20.30 Opera. — Rim: 13. Trio; — 17.30 Vokalna in instrumentalna glasba; — 20.45 Opereta.

nalno je, da nastopajo z zadovoljstvom in vsaj povprečnim uspehom skoro izključno v tako zvano »Glanzrolle« itd. Da je temu tako, je krivo edino dejstvo, da se je moral uslužiti umetnik — denarju, duh — materiji. Družba, ki je moralno nizka in ki greši dnevno stotisočkrat nad človekom, nosi tudi odgovornost za diskvalifikacijo notranje vrednote teatra. Saj je tudi tu napravila iz stremjenja zajeti življenje in približati se večnosti — borbo za obstanek, trd boj za kruh.

In vendar — je teater svetliše!

In baš zato treba, da ga očistimo. Prvi znailci so šele novih dni, vemo, vsi ti poskusi, toda upanje je svelo in lepo, saj je z znailci dano poročilo!

Teophilus! — Pokazal je v embrionalnem stadiju sveda še, toda vendar dovolj jasno zaznati, smer in delo in način dela novega teatra. Mislim, da bo točno označena njegova bistvena poteza s samo eno besedo: Doživlje. Igralec ne sme biti igralec, ne, on mora biti živ človek, kakršen je v življenju! (Ne odrekam sličnega stremjenja današnjemu teatru, ki hoče tudi, da se igralec živi v svojo vlogo: odrekam mu samo zmožnost zajeti in podati z in pred ljudmi, kakor so, novo vsebino. Sicer je pa tudi v največje današnjega teatra problematična stvar.) Za vsem svojim delom, nastopom mora stati cel človek! Vsakdo mora svojo vlogo doživeti! In s tem smo pokazali na bistveno potezo novega teatra. Kdor ni kot človek dober, čist, nas ne more nikdar prepričati o resničnosti svojega prikazanja. In edino če nas prepriča, nas more dvigati, očistevati, blažiti!

Zato je nujno, da sta si v skladnosti vsebina igre in igralce.

V tem smo čutili baš novo pot pri Teophilu, ki ima značaj srednjeveškega misterija.

Ze s tem je dovolj jasno označeno stremjenje novega roda: da dospemo zopet do vlade duha nad materijo, da ju spravimo v harmonijo.

Vsebina Teophila je ona najbolj primarno človeška, ko kaže z vso drastičnostjo človeka v svojem padcu in vstajenju.

Teophil je bil škof, toda v sled nespornostljenja s svojimi duhovniki ga ti odstavijo, prenejo in on živi zdaj v hudi bedi. — Iz maščevanja-željnosti zaroti hudiča-Satana, da mu zagotovi vse blagostanje in ves užitek na zemlji, sam mu pa zapise svojo dušo. Vsemu se mora odpovedati, vse prokleti, slednjič celo njo, ki jo je vedno ljubil iskreno v svojem srcu — Devico Marijo. — Nato se vrže v uživanje, da bi si udul ves in pozabil vse. Toda vest ga preganja stalno. Ob tih uri, ko se mu je njegov spremljevalec Satan oddaljil, vstopi ves mrk in obupan v cerkev za Marijin oltar. Kakor težki udarci, pa vendar zopet kakor veselo oznanilo mu dno besede propovednika: O Jezusu, ki je videl cestinarja in ga dvignil k sebi, o celotnem evangeliju, ki je ljubezen. Nič ne bo pogubljen, samo če ima vero, ljubezen do Boga. Edino Gorje pa onemu, ki obupa, ki nima več vere v božje usmiljenje. — Cerkev se izprazni — Teophilus ostane sam pred Marijo. Vrže se pred njo in jo roti in prosi odrešenja. — Marija stoji z oltarja in prosi kletke svojega otroka-Jezusa za usmiljenje. Ta ji izroči Teophila, nakar ona s svojo močjo in oblastjo dobi nazaj pismo od Satana. Teophilus je rešen, krivda mu je odpuščena — on raztrga pismo, ki ga zavezuje hudiču in hvali v svojem odrešenju Boga in Devico Marijo.

Taka je vsebina. Misterij je prirejen v najbolj priroptem in naravnem stilu. Dejanja po pojmovanju od danes spleh ni. Igra se vrši edino v dialogih in monologih.

Baš v sled te svoje nekako primitivne note, ki zahteva tako od igralca kakor od gledalca tesnega sodelovanja in intenzivnega doživljanja, iskrenosti in čuvstvanja in globoke, otroške vernosti in priprostosti, je bil misterij za naš racionalističen čas popolnoma novo razodetje: Sai si človek teatra brez vseh mogočih in nemogočih afekcij niti misliti ni mogel.

Sicer ni racionalistična miselnost nikakor sposobna, da razume in dojme kaj otroškega, priprostega — toda razvoj zastavlja tudi tu svojo novo pot — in naše mlade delavce in ustvarjalce čaka še povsod težka naloga: Mimo praznih dvoran in kritikastroko zaobrnjenih oči mora priti do vseh temeljev novega življenja.

Tone Krošl.

Zagrebsko pismo

Zopet smo dobili biblioteko: Tiskarna »Merkantile« je pokrenila biblioteko »1000 najlepših novelac« pod redakcijo urednika »Savremenik«, pesnika g. Ljube Wiesnerja. Te dni je izšel prvi zvezek, v katerem se nahajajo stvari Miroslava Krleža (Hodorlahomor Veliki), Francza Alberta Semaina (Hialis, mali Favn z modrimi očmi), Hansa Heinza Ewers (Salsa de Tonate) in Josipa Echeagaray (Usmiljena smrt). Knjiga je zelo okusno opremljena na dobrem papirju. Prevodi so istaksto čisti, a vsak zvezek velja 15 Din. (Zagreb, Ilica 35, tiskarna »Merkantile«.)

Galagažina marksistična revija »Kritika« javlja, da razširja svoj delokrog, pa bo, se zdi, posvečala več pažnje literaturi, česar do sedaj ni bilo. V njej je do sedaj g. Galagaža sicer zelo inteligentno in ostro polemiziral z našimi buržoaznimi pisatelji, društvom, listi, skratka z vsem in vsemi. Stvari g. Galagaže se čitajo zelo prijetno, dočim so ostale brez izjeme vse brez vsake večje vrednosti. V zadnji številki je interesanten sestavek g. Galagaže o »Zbunjenosti venedijanskih trgovcev« in U. Sinclairova razprava »Kome pripada umjetnik«.

V zadnji številki »Nave Evrope« je zelo interesanten članek urednika Čurčina o »Politiki SD koalicijske«. Čurčin, čeprav so njegove simpatije na strani SDK, trdi, da SDK nima volje nobenega programa in da se šel njenih prg diametralno ločujejo. Ne znajo stvarno, kam spudajo: ali med monarhiste ali republikance, ali so Jugoslavlani ali separatniki, demokrati ali zagovorniki močne roke. Posebno očita Čurčin Pribečeviču njegov ton posebn napram prečanskim politikom, ker ima on za najmanj pravice, ko je v tem pogledu sam zelo mnogo grešil. Razum tega se obrača Čurčin proti Pribečeviču tudi zaradi njegovega impertinentnega tona napram drugemu ustavnemu faktorju. Č. želi, da bi SDK izdelala pozitivno program, a vodstvu IISS zameri njegove destruktivne in nebrzdane izjave. Končno zahteva, da se ustava spremeni v pravcu pokrajinskih avtonomij.

Othella, najbolj dovršeno umetniško Verdija, so igrali 16. t. m. v belgrajskem Narodnem gledališču. Bilo bi želeli, da Othella, ki je edinstvena mojstrovina v operni literaturi, dala tudi naša ljubljanska Opera.

Tedni angleške kulture so se začeli 19. t. m. v Zagrebu z otvoritvijo Razstave sodobne britske umetnosti. V gledališču se bodo igrali Shakespeare, Mané, Jerome, Shaw; v stolnici se bo predvajala angleška cerkvena muzika; na univerzi bodo zanimiva predavanja o dnevu angleške filozofije, o angleškem zakonodavstvu in o Angležih kot političnem narodu.

Ruski arhiv, časopis za politiko, kulturo i privredu Rusije, ki ga izdaja ruska emigracija v Belgradu, je izšel v II. zvezku z jako dobrim članom Dr. Slonima o edinstvu dela Tolstega. Sledje članki o raznih problemih sodobne sovjetske Rusije. Interesiral bo zlasti Arhangelska članek o mladini v sovjetski Rusiji, o perspektivah poljedelstva, o strujah sodobne ruske literature ter o muziki v sovjetski Rusiji. Dragocena je pridejana bibliografija gospodarske in zadržne literature v sovjetski Rusiji. R. A. je pisan v srbskem jeziku, se naroča v Belgradu, ulica Kralja Petra 79, stane pa 10 Din na leto.

Zbrana izdaja del v prozi Stefana Zeromskega. — Poljska književna založba »Towarzystwo Wyślawnicze« v Varšavi se je, da kar najlepše proslavi desetletnico narodnega osvobodjenja, odločila založiti zbrano izdajo najmočnejših del v prozi znamenitega poljskega pisatelja Stefana Zeromskega, čigar dela pomenijo danes Poljakom najmočnejši izraz in najvišje vtečenje narodnega duha in njegovih duhovnih prijedevanj po Mickieviču. Izdaja, ki je zamišljena na široki zasnovi ljudske propagande k narodni zavesti pod ge.lom: »Zeromski za vso Poljsko!« — bo obsegala 15 zvezkov, od katerih so izšli do sedaj 4. In sicer bodo v njej zastopana sledeča dela: »Verna reka«, »Lepota življenja«, »Borba s satanom«, »Trilogija, ki obsega povesti »Povratek Judeza«, »Zamet« in »Charitas«, dalje »Bredomni ljudje«, »Zareke«, »Smrtini ostanki«, »Sisičova deča«, »Veier od morja«, »Povest greha« in »Cas pred pomladjo«. Fr. V.

Misijski Božič

Jezus Kristus, ki leži kot dele v jaslicah, je prvi in največji misijonar! Oznanjat in širiti je bil sel svoje kraljestvo! Prvi hip je obsegala njegova ljubezen vse narode: otroka v jaslicah razume divjak v pragozdu in Eskimo v večnem ledu. Širimo o božiču svoje srce! Stavimo kaj malega za misijone! Podarimo prijateljem, znancom, bratom, sestram mesto praznih čečkarij zbrano misijonsko knjigo. O božiču hočemo nuditi posebno priliko. Sloveni že imamo nekaj misijonskih knjig: spravimo jih v vsako družino prav o božiču. Od sedaj do Sv. treh kraljev hočemo nastaviti izredne cene: Za misijonske ambe: »Jezusova oporoka« ter »Baraga in Knoblahar« 24 (mesto 31 Din); »Misijska prireditve« in »Janez Cebulj« 24 (mesto 30 Din); »Janez Cebulj« ter »Baraga in Knoblahar« 12 Din (mesto 16); »Jezusova oporoka« ter »Janez Cebulj« 26 Din (mesto 35). — Za misijonsko temo: »Jezusova oporoka«, »Misijska prireditve« ter »Baraga in Knoblahar« 38 Din (mesto 51); »Misijska prireditve«, Janez Cebulj in »Baraga in Knoblahar« 28 Din (mesto 36).

Knjige se dobe samo v teh skupinah po taki ceni do sv. Treh kraljev. — Naročite pri »Katoliški misijoni, Tabor 12, Ljubljana.

Naznanila

Ljubljansko gledališče

DRAMA:

Začetek ob 20.

Četrtek, 20. decembra, ob 15. uri: ROMEO IN JULIJA. Dijaška predstava pri znižanih cenah. Izven.

Petek, 21. decembra. Zaprio. Sobota, 22. decembra, ob 15. uri: MODRI OSLICEK. MISKO. Mladinska predstava pri globoko znižanih cenah. Izven.

Nedelja, 23. decembra: BETHLEHEMSKA LEGENDA, premijera. Premijarski abonma. Ponedeljek, 24. decembra. Zaprio.

OPERA:

Začetek ob pol 20.

Četrtek, 20. decembra: LEPA VIDA. Red B. Petek, 21. decembra. Zaprio. Sobota, 22. decembra. Zaprio. (Generalna). Nedelja, 23. decembra: JONNY SVIRA. Izven. Ponedeljek, 24. decembra. Zaprio.

Opozorjamo na dijaško predstavo v ljubljanski drami v četrtek, 20. t. m. popoldne ob 15. uri. Vprizori se Shakespeareja tragedija Romeo in Julija pri znižanih dramskih cenah, kakor veljajo za dijaške predstave.

Vstopnice za mladinsko predstavo Modri oslicek Miško, ki se vprizori v soboto 22. t. m. v ljubljanski drami so že v predprodaji pri dnevi blagajni v operi. Cene posameznim sedežem: parter 8 in 5 Din, balkon 4 Din, galerija 3 Din, dijaško stojšče 2, galerijsko 1 Din. Lože v parterju in I. redu 48 Din, v II. redu 25 Din. Predstava je namenjena naši mladini.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 20. decembra, ob 20. uri: »VASKI ZUPNIK«. Gostovanje Tegnenseer. Petek, 21. decembra, ob 20. uri: »IZDELOVALEC GOSLI IZ MITTERWALDA«. Gostovanje Tegnenseer. Sobota, 22. decembra, ob 20. uri: »SLEČ IN PLANINKA«. Gostovanje Tegnenseer.

Prireditve in društvene vesti

»Ljubljana« ima drevi ob 8 skupno pevsko vajo. Radi bližajočega se Silvestrova večera udeležba obvezna. — Pevovodja.

Sv. Krištof. Drevi ob pol 8. uri predava v društveni sobi g. župnik p. Kazimir Zakrajšek o Ameriki. Skloptične slike!

Prosvetno društvo na Homeu priredi v nedeljo, 23. decembra ob 8. popoldne igro »Razvalina življenja«. Pridite!

Šaš

Splošni turnir ljubljanskih šahovskega kluba, ki se ga je udeležilo 10 igralcev, je končal z zmago Ladislava Hrena, ki je dosegel 8 in pol točke in tako prejel tudi prvo nagrado. Drugo in tretje mesto si delita Sorli in Osirovitš s 7 točkami. Četrta je Bezrukov s 5 in pol točkami, potem sledi Turgenjev, Beden, Losjev, Unk, Lavrh in Jenko. Prvi trije so si z doseženimi rezultati pridobili pravico igrati v glavnem turnirju.

Gospodarstvo

Dipl. agr. A. JAMNIK:

Rešitev slovenskega kmetijstva

Zlasti za kmetijstvo so nastale mnogokje po vojni nove razmere, tako tudi pri nas. Slovenci smo prej našo precej intenzivno mlekarstvo produkcijo kaj lahko prodali v državi in sicer na Dunaju, v Gradcu, Trstu, Pulju itd. Naše konje smo prodajali posebno na Koroško, prasičke prsutnike na Koroško, na Dunaj, na Češko in v primorska mesta.

Nismo pa po vojni samo prišli v težje konkurenčne razmere, izgubili smo stare trge končno, veljavno in ne samo to, te doslej uvozne države so postale v mnogočem izvozne in se s svojo izvirno, garantirano kakovostjo s pomočjo sistematične organizacije in propagande uspešno uveljavljajo na trgih, na katere Slovenci še nismo došli, a si jih moramo osvojiti. Tako imamo vsega upoštevanja vredne nove konkurente že vnaprej tudi na tistih trgih, ki bi jih bili mi morali že zasesti, a jih bomo šele začeli iskati.

Naša produkcija (posebno živinorejska in v prvi vrsti svinorejska) je pa produkt naravnih razmer. Teh ne moremo kar tako predrugačiti, ravnotako ne produkcije kar že noč dočela izpremeniti.

Drugi narodi so po vojni svojo produkcijo prilagodili novim razmeram tako, da se kmetijstvo ne samo štiti, nego da se mu zagotovi bodočnost.

Pri nas se v tem pogledu ni storilo takorekoč prav popolnoma nič, pridelovalci so samo tarnali, poklicani čimtelji pa niso imeli niti časa, niti ušes, da bi slišali, tako imamo danes Slovenci blago, pa z njim nikamor ne moremo.

Zelo veliko kriv je temu Belgrad, ki je meril vse kmetijstvo samo po kopitu najbližje okolice, naših tipično drugačnih razmer ni poznal. Mesto, da bi tudi sami poskušali kaj ukreniti, so lepo po stari navadi čakali rešitelja, ki bi moral priti.

Odkar imamo skrb za kmetijstvo prenešeno na oblastno samoupravo, se razmere začelejo boljati, a dosega pravega uspeha bo pa težka in dolgotrajna, kakor je težko obujanje utopljence.

Spoznali smo edino pravo pot, po kateri se ne pride do izboljšanja gospodarskega stanja samo s pomočjo najmodernejših tehničnih pripomočkov povečanja, izboljšanja ter pocenitve kmetijske produkcije, nego s pravilno ureditvijo iste, s tipiziranjem proizvodov, z določitvijo svetovnemu trgu odgovarjajočih uzance in kontrole, kateri so se pridelovalci v lastnem interesu radi podvrgli. Na podlagi tega se je zapolnilo sistematično propagandno delo za večji konsum gotovih proizvodov doma, kakor tudi za uveljavljanje na svetovnem trgu. Tako je n. pr. Avstrija kot mlekarstvo uvozna država v par letih povečala svojo produkcijo tekočega, da je zadosteno domačemu trgu in poleg tega še preostajajo znatne količine za izvoz. S propagando so temu izvozu zagotovili izvrstno trgo. Nemčiji zlasti za maslo in raznovrstne sira in že so tako daleč, da organizirano avstrijsko mlekarstvo izvažajo svoje izdelke pod enotno, zaščiteno znamko, kar jim daje stopnjevano zaupanje in logično — tudi prav razveseljivo priljubljenost in pa dobro celo.

Seveda pa si avstrijski pridelovalci tudi pošteno prizadevajo za dobroto blaga zahtevam kupovalca resnično ustreči, so strogi sami s seboj, ter ustvarjajo res prvovrstno robo in jasno je zato, da vnovčevalni uspeh mora biti dober, kajti njih blago velja ne kot povprečno, ampak kot kvaliteto, kot prvovrstno!

Tako dela in vnovčuje vsak pameten pridelovalec, vsak dober trgovec, ki si hoče priboriti ne samo stalen, ampak tudi dobro plačujoč trg.

Jasno je končno, da teh uspehov ni mogel doseči posameznik, ampak se je to moglo doseči le v sporazumnem sodelovanju združeno organiziranih pridelovalcev z javnimi čimtelji.

Tako pa ni samo z Avstrijo. Danska in Holandska n. pr. sta že davno na konju. Nemčija, poljsko in industrijska, uvozna država, postaja vedno manj odvisna od uvoza tudi na kmetijskem tržišču.

Slovenci in naše kmetijsko gospodarstvo smo v državi napram drugim delom razmeroma majhni in zaradi nas država ne more pri sklepanjih trgovinskih pogodb vedno dosegati tega, kar bi mi želeli, ker so naši kmetijsko-gospodarski interesi dostikrat nasprotni onim pretežnima dela države. Tako ostajamo nekaj nesrečen gospodarski otok, ki si bo moral sam najti izhoda iz zagate, bo pa upravičeno mogel računati tudi na najzadnejšo pomoč od strani države.

Pa tudi naše današnje gospodarske in produkcijske razmere so več ali manj take ali vsaj podobne kakor v onih, severnejše od nas ležečih državah, v katerih si iščemo trga. Pri sklepanjih trgovinskih pogodb te države hočejo zaščititi svoje lastno kmetijstvo in mnogo od tega, kar v tem pogledu podvzamejo — je naravnost proti našim slovenskim interesom, ne pa toliko proti interesom drugih delov naše države, ki so gospodarsko bistveno drugačnega in svojevrstnega tipa.

Če bi se naša država le za specialne naše slovenske gospodarske interese zavzemala, bi pač utegnila oskodovali druge, večje dele države. Kljub temu pa bi se ji tako zavzemanje nikoli ne posrečilo, ker inozemstvo tudi štiti svoje kmetijstvo, ter bodi naša slovenska produkcija inozemski kmetijski produkciji več ali manj na kvar, produkcija ostalega dela naše države pa je inozemstvu pač potrebna. (Dalej.)

BILANCE IN POSLOVNA POROČILA

Bilance hrvatskih d. d. Industrija želika i tur-pija, d. d. v Zagrebu izkazuje za 1927 0.2 milj. izgube napram 1.1 milj. za 1926 in pri kapitalu 2.8 milj. Din. — Bosna, d. d. za filmsko industrijo v Zagrebu je zaključila poslovno leto 1927-28 z izgubo 10.408 Din. dočim je znašala za 1926-27 izguba celih 531.411 Din pri kapitalu 1.25 milj.

Samoradi svoje
Kvalitete
Merima Ofroškomilo
je največ
zahtevano u
celi deželi
MERIMA 1839

KONKURZI IN LIKVIDACIJE

Konkurz je razglašen o imovini Josipa Adama in Antona Schmea v Rumi; prijavitelji do 25. januarja; odsojna zbirana: Milan Makarič, neprot. trgovec v Sidu.

Likvidacija. Udruženje-producenata drvom, r. z. z o. z. na Sušaku je zaradi izgube v bilanci za 1927-28 (28 zadrušnikov, lastna sredstva 174.000 Din) v znesku 672.409 Din sklenila na obnem zboru 25. dec. predlagati likvidacijo.

Odprava konkursa: Mexida, eksportna in importna družba z o. z. v Ljubljani (vsa masa razdeljena); Anton Tirssek, trgovec na Rečici ob Savinji (sklenjena prisilna poravnava); potrjena je prisilna poravnava Franca Prislana, trgovca v Mozirju za 20%. Vpis v trgovski register: »Pelife« splošno ključavničarstvo, družba z o. z. v Lescah pri Bledu (10.000 Din); Leopold Reiter; Vurnik & Vidic, meh. pletilstvo v Radovljici.

Borza

19. decembra 1928.

DENAR

Tudi današnji devizni promet je bil znaten. Narodna banka je dala vse devize po nižjih tečajih kakor včeraj razen Curiha, ki je ostal neizpremenjen. Tudi Trst je ostal. Narodna banka je intervenirala v vseh devizah, razen v Trstu in Parizu, kjer je bilo zaključenega nekaj privatnega blaga.

Devizni tečaji na ljubljanski borzi

19. decembra 1928.

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 18 XII.
Amsterdam	2281.25	2287.25	2284.25	—
Berlin	—	1355.—	—	1355.75
Bruselj	—	791.10	—	—
Budimpešta	—	991.10	—	—
Curih	1094.10	1097.10	—	1095.60
Dunaj	799.30	—	800.80	801.10
London	275.50	—	275.90	275.94
New York	56.585	—	56.585	56.73
Pariz	221.40	—	222.40	—
Praga	168.15	168.95	168.5	168.60
Trst	296.5	298.65	297.65	297.80

Zagreb. Amsterdam 2281.25—2287.25, Berlin 1353.50—1356.50, Budimpešta 990.05—993.05, Curih 1094.10—1097.10, Dunaj 799.30—802.30, London 275.50—276.30, New York 56.585—56.787, Pariz 221.40 do 223.40, Praga 168.15—168.95, Trst 296.68 do 298.68.

Belgrad. Radi pravoslavnega praznika borza ni poslovala.

Curih. Belgrad 9.1225, Berlin 123.65, Budimpešta 90.45, Bukarešt 3.11, Dunaj 73.10, London 25.1775, New York 518.625, Pariz 20.25, Trst 27.17, Praga 15.37, Sofija 3.76, Varšava 58.15, Madrid 84.475.

Trst. Zagreb 33.58—33.60, London 92.65 do 92.67, Pariz 74.70—74.85, New York 19.055—19.055, Curih 367.180—367.195.

VREDNOSTNI PAPIRI

Ljubljana. Celjska 158 den., Ljubljanska kreditna 125 den., Pradednosta 920 den., Kreditni za vred 175 den., Vevre 114 den., Ruše 260—280, Sečir 105 den., Slavonska 56 den.

Zagreb. Drž. pap.: vojna škoda ar. 435—435.50, kasa 434.50—435.50, termini: 12. 435—435.50 (435), 2. 441—442, 7% inv. pos. 85.50—86.25. — Bančni pap.: Union 57—59 (57), Poljo st. em. 1750—1850, Kred. 93 d., Jugo 91—92 (91), Lj. Kr. 125—127, Praded. 920—925 (920), Srpska 152 bl., Etno 100 d., Kat. 35 d., Obrt 38—39. — Ind. pap.: Guttman 197.50—201 (191), Slaveks 100—102, Danica 152 d., Sečerana 455—460, Union 305—310, Ragusa 405—510, Trbovlje 470—477.50, Vevre 116—117 (116), Nar. šum. 20 d., Piv. Sar. 270, Milin 20.

Belgrad. Radi pravoslavnega praznika borza ni poslovala.

Dunaj. Podon.-savska-jedr. 84.05, Hipo 6.95, Alpine 42, Levkam 9.20, Trbovlje 58, Kranjska industr. 38.50, Mundus 186. — Belgrad 12.4925, dinar 12.445.

Žito

Zanimanje za pšenico se je nekoliko poleglo, a vključ skrajno slabi tendenci niso nazadovale, temveč so še vedno ostale na isti višini, zlasti ker je minil 15. december, ko je bilo treba disponirati večje količine in so bili prodajalci nervoznejši. Promptna koruza velja Din 240, za januar pa 242.50, umetno sušena promptna pa 262.50 sr. nakl. post. V kupčiji vlada mirstvo in je promet minimalen. Za pšenične mlevske izdelke in ostale proizvode se položaj ni izpremenil.

V Ljubljani notirajo:

Dož. pridelki (vse samo ponudbe, slov. post., (dob. prompt, plač. 30 dni): pšenica 80 kg 2% 285—287.50, december 290—292.50, januar 295—300, februar 305—307.50, marec 310—312.50, april 315—317.50, maj 320—322.50, jun 72 kg 2% 295—297.50, oves 65—295—300, koruza laplatska zacar. Ljubljana 315.50—320, jermen 65. 71 kg 315.50—320, moka 0 g. vag. bl. fko Ljubljana, plačilo po prejemu 430—435. (Vse v Din za 100 kg.)

Zaključka ni bilo. Tendence mila.

Novi Sad. Radi pravoslavnega praznika borza ni poslovala.

Budimpešta. Tendence: medla. Pšenice: marec: 26.46—25.32, zanj. 25.34—25.36, maj: 26.34—26.20, zanj. 26.20—26.22; rž: marec: 24.48—24.38, zanj. 24.36—24.38, maj: 25.08—24.96, zanj. 24.96—24.98; koruza: maj: 28.60—28.46, zanj. 28.46—28.48, julij: 28.64—28.46, zanj. 28.46—28.48.

Les

Na ljubljanski borzi so bili zaključeni trije vagoni tramov. Tendence neizpremenjena.

Živina

Na ljubljanski sejem 19. t. m. je znašal dogon (v oklepajih število prodanih glav): konji 147 (26), voli 51 (22), krave 46 (18), teleta 22 (12) in prašički za rejo 51 (40). Dogon je bil slab kakor je bil tudi sejem slab obiskan, to pa radi tega, ker je drugi v mesecu in tik pred prazniki. Prvovrstnih volov ni bilo na sejmu. V kupčiji s prašički za rejo vlada sezonsko mrtvilo. Notirali so: voli I. Din 8, II. Din 7.50, III. Din 6.50; krave debele Din 3—6, klobasarice Din 3—3.50; teleta Din 10 do 11; vse za kg žive teže; konji in prašički za rejo po kakovosti in velikosti.

Vi rabite samo eno kremo za kožo, ker

NIVEA-CREME

je krema za dnevno in obenem nočno porabo.

Podnevi varuje pred škodljivimi vplivi slabega vremena. Ona pro tira — v nasproju z mastnimi gold-kremami — popolnoma v kožo, pa ne zapuša za seboj nika:ega bleška.

Poneči deluje Eucerit kot sredstvo za varstvo kože, pomlajuje, krepi in neguje celice.

Samo Nivea-crema vsebuje Eucerit in v tem tiči njeno ne:osežno delovanje.

V Milanu notirajo: voli I. 4.70—5.10, II. 3.80—4.60, III. 2.20—3.70, bik I. 4—4.70, II. 3.10 do 3.90, krave I. 3.90—4.80, II. 2.90—3.80, III. 1.90 do 2.80 lir za kg žive teže. Pretekli teden je bilo prodanih v Milanu tudi 213 telet iz Jugoslavije, ki so dosegli ceno 6.10—6.70 za kg. Položaj je neizpremenjen. Prašiči notirajo v Milanu 7.30 lire za kg žive teže in popuščaj v ceni. Nadalje notirajo (za kg lir): purani 9—9.70, gosi žive 6.70 zaklane 7.25—8, race 9.25—10, kopuni 12.50—14.50, inozemski piščanci 8.50—9.75.

V Pragi je bilo na sejmu 17. t. m. prignanih 1007 glav goveje živine, od tega iz Jugoslavije 13 volov, ki so se prodali po 7.90—8.25 Kč za kg žive teže. Nadalje je bilo prignanih 6829 prašičev, od tega iz Jugoslavije pršutarjev 66, cena 9—10.20 ter 629 špeharjev, cena 9.50—12 Kč Zaklanih špeharjev pa je bilo prodanih 250 po 12.75—14 Kč za kg.

Na dunajski trg je bilo prignanih 3369 goved, od tega iz Jugoslavije 241. Samo prvovrstno blago je obdržalo ceno, vse drugo pa je popustilo za 5—10 grošev. Notirali so voli najboljši 2.05 do 2.20, I. 1.70—2, II. 1.15—1.65, III. 1—1.10, bik I. 0.35—1.30 (izjemoma 1.40), krave 0.85—1.50 (izjemoma 1.70), klobasarice 0.55—0.80 šilinga za kg žive teže.

Na dunajski prašičji sejem 18. t. m. je znašal dogon 15.607 glav (11.988 pršutarjev in 3619 špeharjev), od tega iz Poljske 10.092, iz Jugoslavije 2319. Pršutarji so se podražili za 15—20 grošev, špeharji so ostali neizpremenjeni. Notirali so: špeharji I. 2.25—2.35, angl. križani 2.05—2.20 (izjemoma 2.35), kmetaki 1.90—2.25, stari 1.90—2, pršutarji 1.70—2.25 (izjemoma 2.30) šilinga za kg žive teže. Prihodnji sejem se vrši v petek 21. t. m.

ANGINOL-TABLETE

so najboljša sredstvo proti prehlajenju in kašlu. — Dobi se v vsaki lekarni.

Slovenci v Italiji

Iskreli zavezniki Hrvatov.

Podtajnik fašistovske stranke Alessandro Melchiori je napisal v glasilu črnih srac »Militar Fascista« uvodnik o zatiranju Hrvatov, seveda ne v Istri, temveč v Jugoslaviji. »Če bi presojali položaj z »vidika narodnega čustvovanja, bi rekli, da so Hrvati dobili plačilo za muke, ki so jih prizadeali Italijanom v Dalmaciji; toda naša latinska kri in naše plemenito in generozno srce nas nista nikdar dovedli do hudobije in maščevanja. Hrvati niso italijanski sovražniki, le Avstrija jih je vzgajala v protitalijanskem duhu; pač pa so Srbi pozabili, da je njihovo vojsko rešila Italija, ko jo je prepejala čez Jadran. Kadar kak narod trpi pod jarmom suženjstva, mi Italijani čutimo njegovo bolelost in vso tragedijo tudi radi tega, ker nismo v stanu jeziti se nad Hrvati, temveč se instinktivno in intimno čutimo solidarne z njimi. Oni trpijo in se borijo za neodvisnost in svobodo, v položaju popolne inferiornosti. Naše čustvovanje napram njim je torej visoko človekoljubno in je izven vsake spekulacije in prehaja včasih tudi v občudovanje.«

Pod naslovom »Hrvatom in Italijanom« piše g. Eugenio Coselschi, predsednik društva italijanskih prostovoljcev, v svojem listu »Volontà d'Italia«: »Hrvaški kmetje bijejo trd in plemeniti boj za najsvetlejšo izmed vseh stvari: za neodvisnost in svobodo. Pozdravljamo jih. Kjerkoli se probuja misel pravice, tam bomo mi. Naše simpatije so toliko bolj iskrene...« Ko so Hrvati vstali proti srbski »soldateski«, so jim Srbi očitali, da so v službi Italije. Da bi zamašil krvave incidente v Zagrebu, je dr. Korošec zaklical: Ostanite zvesti Belgradu in ne bodite v službi Italije! Prav radi tega je treba Hrvatom in Italijanom povedati jasno besedo v tem pogledu. Italijanska politika na Balkanu je bila vedno jasna, iskrena, lojalna; stremela je za sporazumom balkanskih narodov in delala za kulturni procvit v Evropi. To je Italija. A Srbija je bela roka, društvo brutalnega militarizma, ki zavrta mori, požiga, onečašča, uničuje in s svojimi zarotami skuša pognati hrvaške mase v boj proti nam, da bi zvičajno izkoristila izzvano sovraštvo med Hrvati in Italijani, organizacija, ki je pod krinko slovanstva neizprosna nasprotnica hrvaškega naroda. — Drina loči zapad od vzhoda, Rim od Bizanca, kulturo od barbarstva. Rimljanski Hrvati so Evropejci, so rimsko-kaoliki, luč Rima jih obseva. Toda na balkanski in barbarski Belgrad pada senca »Kremlina«. In Moskva je nasprotnica rimske civilizacije. Iz Belgrada gledajo nenavadno mlo na Moskvo. Čas

je, da se združijo vse sile, ki so sodelovale pri širjenju rimske civilizacije in se pobratijo in zvišeni smoter naj poravna vse spore...« To se pravi vojna proti Belgradu.

Drugi dan potem, ko je list »Volontà d'Italia« izšel, je isti g. Eugenio Coselschi, ki je prežet od »iskrenih« simpatij do hrvaškega naroda, predsedoval velikemu zborovanju italijanskih prostovoljcev. V mestni dvorani je imel ta veliki prijatelj Hrvatov dva govora za »odrešitev« Dalmacije. Na shodu je govoril tudi neki starček, bivši prostovoljec, ki je zaključil svoj govor z besedami: Učakal sem, da stojim na odrčenih istrskih tleh, upam, da ućakam, da bo Dalmacija odrešena. Sledilo je viharno ploskanje in vzklika »Zivela italijanska Dalmacija!« Še več drugih govornikov je nastopilo in huiskalo na »odrešitev« Dalmacije. Končno je še enkrat povzel besedo signor Coselschi ter zaključil svoj govor z vzklikom: Spalato!

Spori

NEMSKA LAHKA ATLETIKA.

Dr. Halk poroča: Pretekli dve leti 1927 in 1928 tvorita odlična odslavka v razvoju nemške lahke atletike. Veliko pobudo so dale olimpijske igre, kojih jedro je sestavljeno iz lahkoatletskih tekem. Naša naloga je bila pa tudi ta, da se kljub olimpijskim igram notranja organizacija nadalje izgradi in razširi.

I. Priredili smo sicer celo vrsto olimpijskih tečajev, in sicer večinoma v frankfurtskem stadionu. Vsi aktivni sportniki so skoraj soglasno potrdili uspeh teh tečajev. Najvažnejši uspeh je bil pač ta, da smo zili, nemško moštvo v skupino, v kateri je vsak posameznik stremil za ciljem z največjo navdušenostjo in odločnostjo. Poleg olimpijskih tečajev, ki so služili tehniški izpopolnitvi, so pa rabili naši olimpijski kandidati, tudi mednarodnih tekem, da so pomnožili svoja bojna izkustva. Ugodna prilika za to so bile tekme z Anglijo, s Francijo in z Belgijo. Škoda le, da nismo imeli enakih tekem tudi s Finsko in Švedsko. Izid olimpijskih iger nam je pokazal, kako dragocene bi bile te tekme zlasti za naše tekme na dolge razdalje.

O amsterdamskih zaključkih mi ni treba posebej poročati. Tretje mesto v lahki atletiki med 40 državami nam dosi pove. Tik pred nami je zasedla Finska drugo mesto, in to le vsled mnogih naprednosti in odločnosti. Poleg olimpijskih tečajev, ki so služili tehniški izpopolnitvi, so pa rabili naši olimpijski kandidati, tudi mednarodnih tekem, da so pomnožili svoja bojna izkustva. Ugodna prilika za to so bile tekme z Anglijo, s Francijo in z Belgijo. Škoda le, da nismo imeli enakih tekem tudi s Finsko in Švedsko. Izid olimpijskih iger nam je pokazal, kako dragocene bi bile te tekme zlasti za naše tekme na dolge razdalje.

O amsterdamskih zaključkih mi ni treba posebej poročati. Tretje mesto v lahki atletiki med 40 državami nam dosi pove. Tik pred nami je zasedla Finska drugo mesto, in to le vsled mnogih naprednosti in odločnosti. Poleg olimpijskih tečajev, ki so služili tehniški izpopolnitvi, so pa rabili naši olimpijski kandidati, tudi mednarodnih tekem, da so pomnožili svoja bojna izkustva. Ugodna prilika za to so bile tekme z Anglijo, s Francijo in z Belgijo. Škoda le, da nismo imeli enakih tekem tudi s Finsko in Švedsko. Izid olimpijskih iger nam je pokazal, kako dragocene bi bile te tekme zlasti za naše tekme na dolge razdalje.

II. Glede izgradbe notranje organizacije na široko je bila naša najnujnejša naloga vzgoja voditeljev. Naši zvezni sportni učitelji so se tukaj prav izredno potrudili. V obeh preteklih letih smo priredili 770 tečajev, udeležencev je bilo 27.000. Tisočeri učitelji danes že delujejo po klubih in pričajo o navdušenosti za našo lepo in dobro stvar. Izvedli smo letos 31 mednarodnih in 60 domačih večjih tekem; k temu pride še okoli 800 prireditelj naših zvez in podvez itd. Splošno pa pri naših prireditvah še zmeraj prevladuje nudimo, in tudi način ni posebno zanimiv. Bolj ko so tekme kratke in napele, bolj ugajajo. Misel, da moramo gledati na prireditve samo s finančnega stališča, je za našo stvar nečastna.

V bodočnosti bomo morali gledati na to, da inozemska potovanja naših atletov kolikor mogoče omejimo. Opetovano dolgo bivanje v inozemstvu ni združljivo s pojmom amaterstva. Naše tekme z drugimi državami in vedno rastoča domača konkurenca nudijo tudi najboljšim našim sportnikom dosti prilike za enakovredne boje.

Glede načina prirejanja mednarodnih I. dr. tekem smo zelo napredovali. Največja težkoča je pomanjkanje dobrih in izkušenih sodnikov. Ta služba zahteva mnogo znanja, izkustva in prav mnogo poštovanosti.

Pri prvenstvenih tekmah se lanska razdelitev na tri dni ni obnesla; je bilo predolgo. Mislimo na to, da opustimo obojestrni sunek in met. — O tem smo v »Slovenec« že pisali. — Lečene tekme moških in žensk imajo svoje prednosti in svoje slabosti. Če so skupne, mora biti program na vsak način skrajšan, število udeležencev omejeno. Nova misel je prireditelj tekem starejših in mlajših sportnikov; za juniorje najboljši bi bil pešboj, za seniorje troboj. S tem bi bila odstranjena tudi nevarnost specializacije pri juniorjih. Premisliti bi bilo treba, če se ne bi moglo število odlikovanj pri tekmah povziti na šest.

To Hallov poročilo naj služi tudi našim sportnikom v prenos.

Da si očuvate zdravje

je v prvi vrsti potrebno, da se obranite prehlada. Za to pa potrebujete zimsko perilo, nogavice, veste ali pulover, volneni šal, dobro obleko in plašč. Vse to si nabavite najbolje in po zelo nizki ceni v priznani solidni trgovini

I. N. Šoštaric, Maribor
Aleksandrova cesta 13.

Božična in novoletna darila

kupite po znižani ceni

pri „Solncu“

Glavni trg 3. CELJE.

Za obilen obisk se priporoča

ALOJZ DROFENIK — CELJE.

Sveta življenje in vrvenje

Evrope skrivnostni mož

Tako imenuje svet sira Basila Zaharoffa, lastnika celega Monte Carla, polovice francoske banke, do tisoč orožarn, razsutih po vsem svetu, in večjega dela delnic angleškega in ameriškega oljnega trsta.

Rojen je bil sir Zaharoff menda v Atenah — zagotovo najbrže se sam ne pozna kraja svojega rojstva. Z 12 leti se je znašel v Carigradu, kjer je prodajal trakove za čevlje. Potem je poizkusil še to in ono, toda nikjer ni uspel. Dokler ni nekega dne našel na ulici zavojčka z 10 čisto novimi funtnimi bankovci. Tedaj je bil star 18 let. Ali mislite, da je zavojček kar stisnil v žep kot svojega? Ne; odšel je z njim na policijo. Tam se je turški uradnik polakomnil denarja in ga skoraj pripravil ob polovico najdbe; toda Zaharoff mu je utekel. Šel je in zaigral vse do enega funta.

Njegov сосед za igralno mizo je bil zastopnik ene največjih angleških orožarn; pripovedoval mu je, da se je zaman trudil, da bi pri turški vladi dobil naročila za svojo trdko. Zaharoff mu je obljubil svojo pomoč. Nekoč se mu je posrečilo storiti turškemu vojnemu ministru neko uslugo; v povračilo si je izgovoril, da naj turška vlada preko njega naroča orožje in municijo. To je dosegel in kmalu zaslužil prvi milijon funtov.

Kaj je napravil z njim? Ni šel igrati, marveč v neki zavod, kjer se je učil brati in pisati in drugih koristnih stvari. Čez tri leta neumornega dela ga je ravnatelj odpustil z besedami: »Sedaj znate toliko kakor jaz.«

Slučaj je nanese, da je Zaharoff zvedel za danski parnik, ki je bil ceno na prodaj. Sklenil je kupčijo in se s parnikom odpeljal v Algier. Tam ga je natovoril z južnim sadjem in se odpeljal z njim v Kopenhagen, kjer so preje dobivali to sadje preko Hamburga in ga morali zato znatno dražje plačevati. Zaharoff je napravil zelo dobro kupčijo. Sedaj je parnik zopet prodal in se odpravil v Pariz, dasi ni znal nobene francoske besede, ker se je v zavodu učil samo angleško in nemško. V treh mesecih je francoščino prav dobro obvladal — danes govori 12 jezikov.

Vesele pesmi hčerke njegovega gospodarja, s katerimi si je sladila ure pri šivanju, so vzbudile v njem zanimanje za glasbo. Začel se je učiti glasovirja pri velikih mojstrih in danes je eden največjih nepoklicnih pianistov ter še danes, ko je star že 75 let, vadi vsak dan po dve uri na glasovirju.

Po triletnem bivanju v Parizu je odšel v London, kjer se je zanimal za borzne kupčije, in sicer izključno za delnice orožnih tovarn. Do konca minulega stoletja je spravil v svoje roke vse velike angleške orožne tovarne, med drugimi tudi trdko »Maxime«, kateri je bil nekoč preskrbel turško naročilo Zaharoff je oborožil državo za državo in zaslužil v špansko-ameriški, rusko-japonski in vseh balkanskih vojnah neštete milijone. Sumijo celo, da je zaradi dobička sam poskrbel za nekatere vojne zapletitve.

Angleški kralj je Zaharoffu podelil plemstvo, dasi si je bil preje pridobil francosko državljanstvo. Potem je prišla svetovna vojna. Zaharoff je imel polovico vseh orožarn na svetu v svojih rokah. Naročila in zlato sta se mu stekala od vseh strani. Sedaj je obrnil svoj pogled tudi na oljno trgovino in dal po zaslugi svojih agentov kupiti čim največ delnic. Sam je plah in se izogiba javnosti.

Oženil se je bil Zaharoff z 20letno Dolores F., hčerko znanega španskega plemiča. Že čez tri leta mu je žena, s katero ga je vezala globoka ljubezen, iztrgala smrt. Leto in dan Zaharoff ni šel med ljudi in se tudi ni pečal z gospodarskimi posli. Kljub temu se je njegovo premoženje v tem času podvojilo. Neki ameriški list je zapisal pred nekaj leti, ko je bil ob francoski finančni krizi pokupil večino delnic francoske banke, da je bila to edina slaba kupčija sira Zaharoffa. Dejansko pa je bila vprav ta kupčija velesijajna — saj si je francoski frank kmalu nato opomogel.

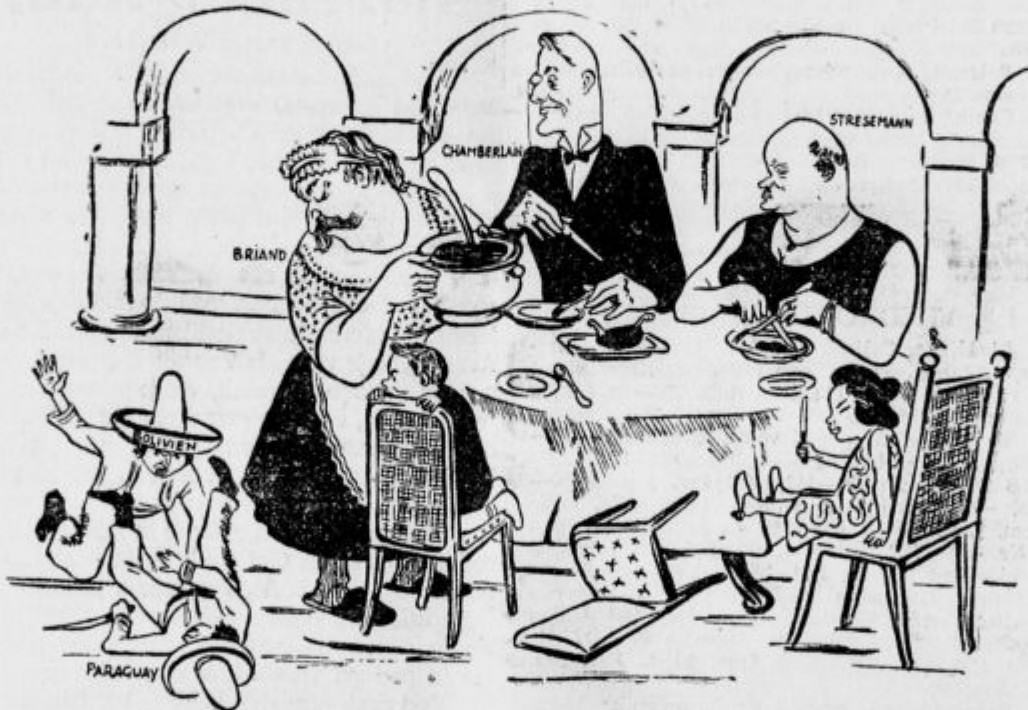
Kdor danes kupuje bencin, izmenja francoski bankovec, kupi lovsko puško ali patrone, če se vozi po železnici na kateri izmed sto železniških prog v približno 50 deželah — potem je sir Basil Zaharoff, ki ima od tega dobiček.

Ze nekaj let živi Zaharoff čisto sam zase v Monte Carlu in sprejema od časa do časa le še katerega svojih starih prijateljev: Clemenceau, Li. Georgea, Brianda, ki prihajajo še vedno k njemu po svet. Vprašanje je, ali se bo Zaharoff vsaj ob smrti spomnil, čigave roke so morale zaslužiti in prihraniti vse njegovo ogromno premoženje?

Kaj pravi Šaljapin

Veliki ruski pevec Fedor Ivanovič Šaljapin se nahaja na koncertnem potovanju po Evropi. Te dni je iz Budimpešte došel v Prago, kjer so ga seveda takoj obiskali časnikarji. To pa tembolj, ker so Madžari neke njegove izjave izkoriščali v politične namene. Šaljapin je rekel, da je s svojimi besedami mislil zgolj na glasbenega genija madžarskega naroda in da mu je vsaka politika slej ko prej tuja. V Pragi želi kdaj nastopiti na prostem pred 5000 do 6000 poslušalci. To se bo zgodilo po vsej priliki 1930 do 1931 leta, ko bo nastopil svoje svetovno poslovilno potovanje. »Tedi bom namreč jubilar: 40 let na pozorišču. Dotlej bom tudi pripravil svoje spomine. Pisal bom o vseh znamenitih osebnostih, ki sem jih srečal v življenju, in o svojih izkušnjah v umetnosti.« — O sedanjih ruski gledališki režiji je izjavil, da je sicer zanimiva, da pa ni prava umetnost. Ob zaključku je rekel Šaljapin:

»Sedaj grem domov. V Pariz. Šele meseca aprila potem v Ameriko. V Parizu imam svojo hčerko Taffo. Sedem let ima. In o božiču moram biti pri njej. Kajti pripovedujem ji pravljice. Ze dve leti. Začelo se je v Avstraliji.

Neprilike v družini narodov.

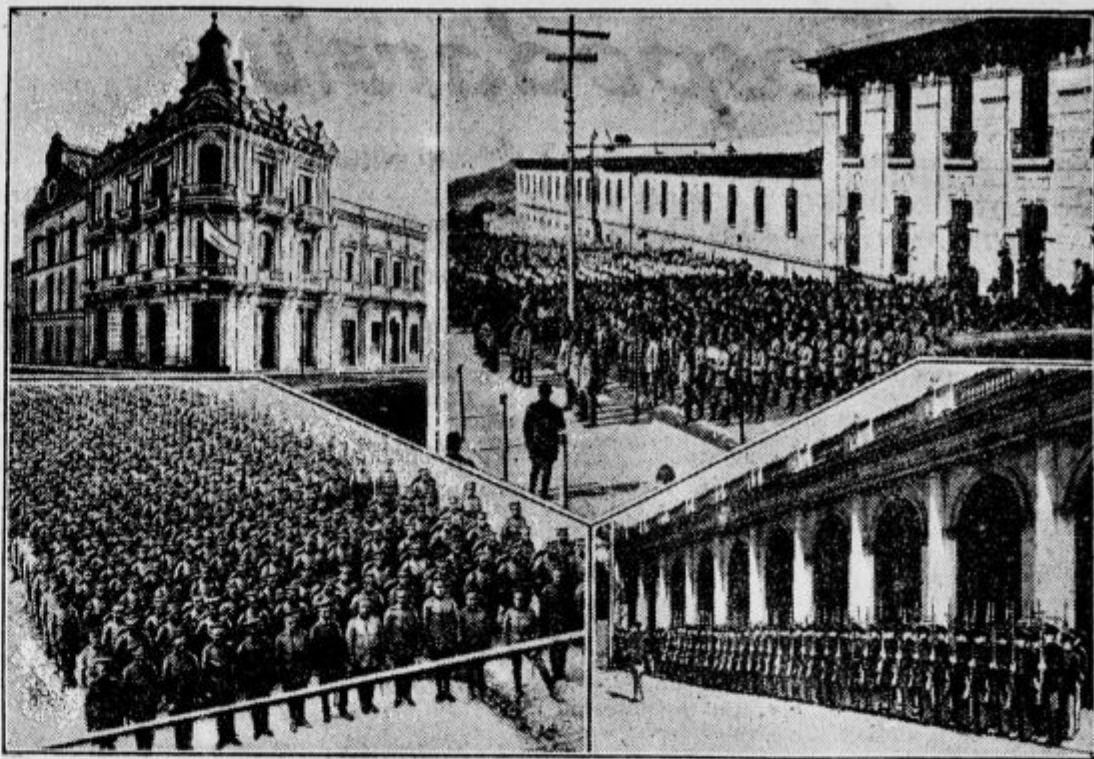
Teta Briand: »Para in Poli, mirovna juha bo mrzla!«

Para in Bolis: »Le pusti, teta. V vročem pasu uživamo juho in maščevanje mrzlo.«

Vzel sem jo bil s seboj. Sedela sva v spalnem vozu, zunaj pa hite mimo divje grape in gzdovi. In tedaj sem sestavil svojo prvo pravljico o velikem severnem škratu Eskimov, o čudnih dlakastih ljudeh v Tres Coronas pri Biarritzu, o nordijski čarodejni kučmi, o južnem škratu in njegovem kraljestvu... in po dveh letih s svojo pravljico še vedno nisem gotov. Čim bo Taffa starejša, ji bom pripovedoval pravljico mojega življenja...«

Lakote se nam ni bati

Na Češkoslovaškem je bila vlada razpisala nagrade za največje uspehe v pridelovanju pšenice. Rekord, ki so ga dosegli v nekem

K južnoameriškim dogodkom. Zgoraj, levo: Paraguaysko vojno ministrstvo; desno bolivijske čete pred odhodom iz La Plaza. — Spodaj, levo: bolivijski rezervisti; desno: Paraguayska gardna pehota. — Bolivija je že napadla Fort Buqueron, pri čemer je bilo ubitih 100 ljudi. Po zadnjih vesteh se bosta obe južnoameriški državi podvrgli razsodišču.

precej revnem kraju na severovzhodu, je znašal nad 58 meterskih stotov na enem hektaru. Če se pomisli, da znaša dosedanj povprečni pridelek na Češkoslovaškem samo 16 metrskih stotov na hektar, vidimo, da se da pridelek skoraj poštorenoti. In kar se da doseči na Češkoslovaškem, se da seveda doseči tudi drugod v Evropi. Vpočtevati pa treba še to, da je agrarna tehnika, to je električno gnojenje, gredična kultura na njivah, nov način rahljanja zemlje namesto oranja, obsevanje rastlin itd. še v povojih in se je prav tu nadejati še nepričakovanih uspehov. Po vsem tem se človeštvu lakote še davno ni bati; treba je le, da se dobrine tako razdele, da jih bodo vsi v zadostni meri deležni.

12 oseb, lažje pa 33 oseb. Domnevajo, da je nastal ogenj, ker so vajenke neprevidno ravnale s celuloidom in kurilnim špiritom.

Reforme v Turčiji. Turška vlada je odredila popis manjših molilnic, ki jih hoče izpremeniti v knjižnice. — Državne nameštence, učitelje in uradnice, bodo morale poslej nositi klobuk.

Brodolomci na Poljskem. Po uradnih podatkih je bilo 1. 1927 na Poljskem 20.335 ljudi, katerih življenje se je razbilo kakor čoln na morju in so ostali brez tal; to so prostitutke, berači, zločinci. Od tega je 12.227 žensk in 8108 moških. Samo v Varšavi je do 5000 pouličnih beračev, med njimi dovolj zdravih ljudi, ki bi se lahko delali.

Bela smrt. Na Schneecalpi je v snegu ponesrečil predsednik okrožnega sodišča v Dunajskem Novem mestu. — Kotacs. Na isti gori sta zmrznila smučarja Rudolf Nikovič in Margareta Zehr, oba zasebna uradnika na Dunaju. — Na Stadelsteinu je plaz zasul dva smučarja, katerih enega so rešili še živega, rudar Schnaleck pa je bil že mrtev.

Britanska svetopisemska družba je v Jeruzalemu zgradila Svetopisemski dom, ki so ga nedavno otvorili. Pri tej priliki je izjavil družbin tajnik, da je sv. pismo prevedeno doslej v 205 jezikov in narečij. Sedaj se pripravljajo prestave za afriška plemena in za Tibet.

Pnevmatično pošto (brzojavke in pisma se odpravljajo po cevih) urejajo v Pragi; dolžina omrežnih cevi bo znašala 60 km.

Vlomilci odprli plinske cevi. V Budimpešti so vlomili tatovi stanovanje Jožefa Angyala. Ob odhodu so odprli plinske cevi, tako da se je plin razširil po vsem stanovanju. Angyalovo ženo, 16 letnega sina in 14 letno hčer so našli že mrtve, Angyala samega pa so obudili k zavesti.

Češkoslovaški Rdeči Križ šteje tačas 575.000 članov.

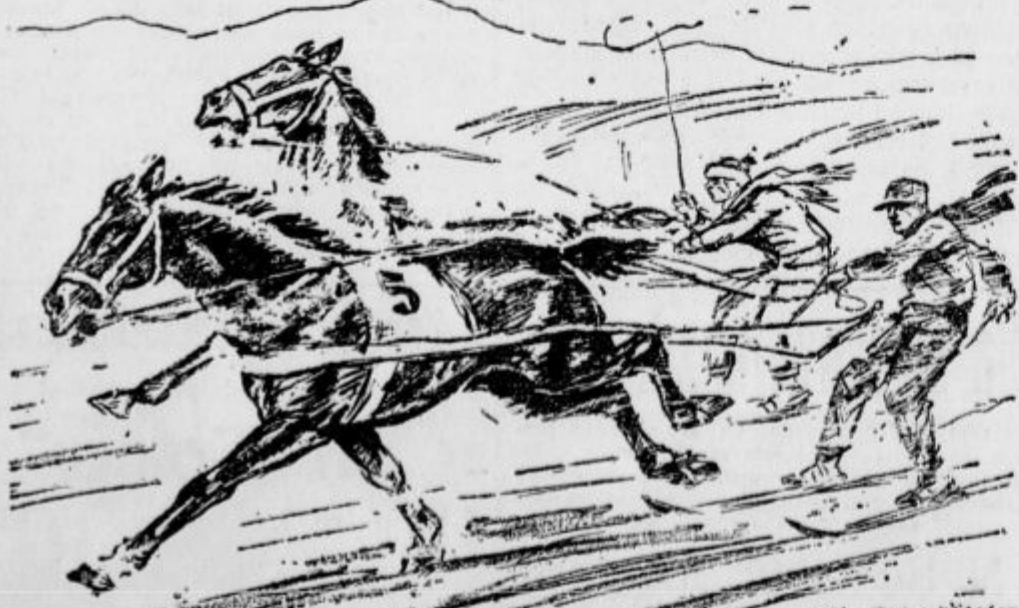
Mali diplomat. Janko: »Kaj ne, očka, da Ti nisem dolžan pet dinarjev?« — Očka: »Nikakor ne, dragec.« — Janko: »Ampak jaz bi ti jih bil rad dolžan, veš!«

»Moja žena pred zrealom ne izpregovori nobene besede.« — »Kako pa to?« — »Ker ima usta zaradi obnove zaprla.«

V gledišču. Debel gospod se po odmoru vrne v parter. Ozira se po sedežih, slednjic pa vpraša nekega gospoda: »Ali sem bil morda preje Vam stopil na nogo?« — »Da, gospod«, z bolešnim smehljanjem priurdi vprašani. — »Ah, potem sva prav prišla!« — pravi debeluh svoji ženi — »to sta najina sedeža.«

Spomenik žrtvam avtomobilskega sporta, ki so ga te dni slovesno odkrili v Schaerbecku pri Bruslju. To je prvi spomenik te vrste.

Skijoring, skandinavski zimski sport, ki se vedno bolj širi tudi v ostalih deželah. Smučar, ki s ko-njem drvi po snežnih planjavah ima dvojen užitek.

MALI OGLASI

Vaška drobna vrstica 1.50 Din ali vaška beseda 50 par.
Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje.
Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iščejo

Izprašana strežnica
z Dunaja, vestna, išče primerne mesto k otrokom ali bolni osebi v Sloveniji. — Prijazne ponudbe na gdjeno IRMO, Beograd - Vlačkovičeva 10, II. nadst.

Krepak mladenič
priden, star 15 let, bi se šel rad učiti ključavničarstva. Naslov v upravi Slovenca pod št. 12.410.

Za 15 letnega fanta
iščem z začetkom marca 1929 mesto ključavničarskega vajenca. — Naslov v upravi pod št. 12.313.

Absolvent
5. realke, z znanjem slovenščine, srbohrv., nemščine in italijanščine, delno francoščine, vešč pisarniških del in lesne kupčije, išče primerne službe, tudi na deželi. Cenj. ponudbe na upravo Slovenca pod »Zanesljiva« št. 12.392.

Mladenič
kmečki, pošten, vojaščin prost, išče primerne službe (služe, raznašalca pisem i. dr.). Ponudbe na: Mar. dr., Žiri.

Organist
kapelnik in občin. tajnik išče službe. Nastopi lahko takoj. Naslov pove uprava »Slovenca« pod šifro: Kapelnik št. 12.449.

Inserirajte v „Slovenca“

Stanovanja

Sobo
snažno in udobno, z vso oskrbo, išče soliden gospod. — Ponudbe na inšerativni odd. pod »Solidena«.

Vnajem

Odda se v najem
v Spodnji šiški poslopje, obstoječe iz: velika skladišča, klet, hlev, odprto veliko šupo in dvorišče, pripravno za vsako tovarniško ali drugo podjetje, skupno ali posamezno. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Skladišča« št. 12.407.

Lep velik lokal
v sredi mesta oddam takoj. Naslov pove uprava Slovenca pod št. 11.435.

Gostilniška kuhinja
dobro ideoča, se da v najem. Osebam le proti kavciji. Naslov v upravi Slovenca pod št. 12.464.

Posestva

Posestvo se prodaja
v lepem kraju na Štajerskem; hiša s trgovino, 6 sob, trgovski lokal, skladišče in drugo gospodar. poslopje, vse v dobrem stanu, zraven vrt, 2 njivi in gozd. Elektr. luč, lesni kraj, železn. postaja. — Vprašati pri upravi Slovenca pod št. 12.258.

Kupimo

Kino-aparat
kupim. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 12.428.

Prodamo

Koks
suh, 80 Din (100 kg) vedno na zalogi. — Mestna plinarna.

Apnena jajca
prodaja, dokler seže zaloga, po Din 1.30 komad, od zaloge v Poljčanah - Eksport, družba Matheis, Suppanz in drug, Maribor, Cvetlična ulica št. 18. — Najmanjša množina, ki se razpošilja, je en zaboj s 1440 kom. Razpošilja se blago po povzetju ali pa proti predplačilu račun. ske vrednosti.

Prodajam
lepo, temnorjavno kobilu, amerikanko, štiriletno, z rodovnikom, premovano na ljubljanski razstavi, ali jo zamenjam za sodavičarske steklenice ali dobro vino. Ernest Ručigaj, Kranj 104.

Moške čevlje
nizke, nove, trpežne, cenovno prodam. — Naslov v upravi pod št. 12.457.

Sani
Najlepše božično darilo so sportna sani pri kolarju Potisk, Maribor, Koroska 31.

Osram

Nima boljših žarnic nego so Osram žarnice.

Orehe
štajerske, odda po najnižji ceni Peter Šetina, Sevnica ob Savi.

Kolesarji, pozor!
Sedaj je tisti čas, da Vaša kolesa z malim denarjem postanejo popolnoma nova, in sicer z generalnim popravilom. Emajliranje, poniklanje, popolno razloženje, na novo namazana vsa kroglična ležišča. Shramba koles in motorjev čez zimo po minimalnih cenah. Priznana najboljša, najcenejša mehanična delavnica JUSTIN GUSTINCIC, MARIBOR, Tattenbachova ulica 14, nasproti »Narodnega doma«. Zadoštuje dopisnice, da pridemo po Vaše kolo na dom.

Poizvedbe

Zgubil se je
dne 16. decembra sveženj ključev. Najditelj naj jih odda proti nagradi upravi »Slovenca« št. 12.456.

Glasba

Jazz-band
nov, komplet, prodam. — Ponudbe poslati upravi Slovenca pod št. 12.429.

Pianino
skoraj nov, ceno naprodaj. — Naslov v upravi Slovenca pod št. 12.454.

Klavir
črn, kratak, dobro ohranjen, ceno naprodaj. — Naslov se izve v upravi Slovenca pod št. 12.455.

Obrt

Puhasto perje
kg 38 Din razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg izkoristite priliko, dokler zaloga traja. Imam tudi beli puh kg 300 Din. L. Brozović, kem čistila na perja, Zagreb, Ilica 82.

Bukova drva

krasna, zdrava, popolnoma suha, iz pokritega skladišča dobav. promptno Čebin, Wolfova ul. 1. Telefon 2056.

Perje

vsako množino, čiščeno, neizčiščeno, nečehano - kokošje, purje, račje in gosje - prodaja trdka E. Vajda, Čakovec, Medjimurje.

Namočena polenovka
vsak petek. — Anton Legat, trgovina - Ljubljana, Miklošičeva cesta 28.

Razno

Krušno moko in rženo moko
vedno sveže, kupite zelo ugodno pri A. VOLK, LJUBLJANA, Resljeva cesta 21.

Perzijski preprogi

krasni, antik, raritetna komada, se prodaja. — Naslov pove uprava Slovenca pod št. 12.250.

Linoleum

priznanih znamk tovarne D. L. W. Bietigheim imam stalno na zalogi in izvršujem strokovniško poslaganje - I. CERNE, Ljubljana, Dunajska cesta 28. Proračuni in vzorci na razpolago.

10 % popusta

za Božič in za Novo leto
pri znani trdki
Gričar & Mejač
katera se je izselila iz Prešernove ulice in se sedaj nahaja **samo** v Šelenburgovi ulici 3

V najem se daje tovarniško poslopje

s hišo za stanovanje s tremi sobami in kuhinjo. Leži ob glavni prometni cesti v Splitu s površino 1000 m². Prikladno za kakršnokoli obrt. — Obrniti se je na naslov: ANTE CUKROV, SPLIT, Šibenska 9

Zahtevajte brezplačni cenik.

Elegantna

plitka, dobra in cenena ura
Din 98-
3letno jamstvo.

14 dni na poskušnjo, ako ne odgovarja, se vrne denar.

Anton Kiffmann

Maribor št. 40/b.

Specialist za samo **boljše** švicarske ure.

Cenik brezplačno.

Pohištvo - Preproge

Linolej, zavese, posteljne odeje, namizni prti, vzgljavi, tuhenti, šivane odeje, volnena pregrinjala, pregrinjala za mobilje, gradl za matrace, kakor tudi vse vrste lesenih, tapetiranih in železnih mobilij po čudovito nizkih cenah pri KAROLU PREIS, MARIBOR, Gosposka ulica št. 20. Ceniki zastoj!

Posteljino
namizno perilo
A. & E. Skabernè
Ljubljana

Sir Arthur Conan Doyle:

Izgubljeni svet

(The lost world.)

Roman.

»Kaj je tam?« je rad zaklical in pokazal s prstom proti severu. »Gozd pa močvirje pa nepristopna goščava. Kdo ve, kaj je skrito tam? Pa tam, na jugu? Zopet divji močvirnati gozdovi, kjer ni bilo nikoli nobenega belega človeka. Od vseh strani nas obdaja samo nepoznano. Kaj smo videli razen ozkih rečnih strug? Kdo naj pove, kaj je vse mogoče v slični deželi? Zakaj ne bi imel stari Challenger prav?« Pri tem odkritem izzivanju se je zopet prikazoval na obrazu profesorja Summerleeja navadni smehljaj, strupeno je majal z glavo in sedel v neprijetnem molku, zavil v dim svoje čedre iz rožnega lesa.

Toliko za sedaj o mojih obeh belih tovariših, katerih posebnosti in značaj, in z njihovim tudi moj, bodo nedvomno prišli na dan tekom nadaljnjega razvoja te povesti. Razen tega smo pridobili še več spremeljevalcev, ki bodo nedvomno igrali važno vlogo v bodoče. Prvi izmed njih je orjaški zamorec z imenom Zambó, ki je ubogljiv kakor konj in približno tudi tako pameten. Najeli smo ga v Pari na priporočilo plovilce. Služil je na njenih parnikih in se je tam naučil za silo lomiti angleščino.

Istotako smo se v Pari pogodili z Gomezem in Manuelom, dvema mešencema iz gorenje dežele ob Amazonki, ki sta baš priplaval pa reki s tovorom rdečega lesa. To sta temnopolta divja fanta, spretna in prožna kakor panterja. Oba sta dozdaž živeba baš v onem področju gorenje Amazonke, ki smo ga namenjeni raziskovati, in to je bil tudi razlog, iz katerega ju je sprejel lord John v službo. Eden izmed njiju, Gomez, ima še posebno prednost: izvrstno govori angleški. Oba sta naša sluga, kuharja, veslača ter sploh bosta opravljala vse potrebno za petnajst dolarjev

mesečne plače. Razen tega smo najeli še tri bolivijske Mojo Indijance, ki slovijo kot najboljši ribiči in čolnarji med vsemi rodovi ob reki. Njih vodji smo nadeli priimek Mojo po njegovem pokolenju, dva druga pa se zoveta José in Fernando. Osebe naše male karavane, ki čaka zdaj v Manaosu na navodila, da odrine slednjič na cilj, obstoji torej iz treh belih ljudi, dveh mešanec, enega zamorca in treh Indijancev.

Po dolgočasnem celotedenskem čakanju sta slednjič napočila domenjeni dan in ura. Predstavite si senčnato jedilnico v haciendi Santo-Ignacio, dve milj daleč od mesta Manaosa ob poti v notranjost dežele. Zunaj je rezka, bakreno rumena solnčna svetloba, po tleh ležijo kakor drevesa sama črne in ostro orisane sence palm. Nepremični zrak je prožet z neprestanim brenčanjem mrčesa s tropskim mnogoglasnim zborom od nizkega brnenja čebel do visokega, ostrega piskanja moskitov. Pred verando leži majhen, lepo urejen vrt, ograjen s plotom iz kaktusov in poln cvetočega grmovja, okoli katerega poletavajo in se igrajo v vedno bolj bleščečem zraku veliki plavi metulji ter drobni kolibriji. Sedeli smo v njem okoli bambusove mize, na kateri je ležalo zapečaten pismo. Na njem so bile načrtane z ostro pisavo profesorja Challengerja sledeče besede:

»Navodila za lorda Johna Roxtona in sopotnike. Odpreti smete v Manaosu, dne 15-ga julija, točno ob dvanajstih popoldne.«

Lord John je položil svojo uro na mizo pred seboj. »Imamo še sedem minut časa,« je rekel. »Naš profesor je zelo natančen.«

Profesor Summerlee se je kisló nasmehnil in dvignil s suho roko pismo v zrak.

»Kaj pa je na tem, če odpremo pismo takoj ali sedem minut pozneje?« je vprašal. »Vse to je zopet sama neumnost in sleparija, kar je, moram žal pripomniti, značilno za pisca.«

»O, ne, prosim. Če že igramo, se moramo držati pravil,« je odgovoril lord John. »Če vodi Challenger to igró, pa smo tu po njegovem naročilu, ne bi bilo prav, če se ne bi dobesedno držali njegovih navodil.«

»No, lepa reč je vse to!« je zaklical ogorčeno profesor. »Že v Londonu se mi je zdela stvar zoprna, zdaj pa moram povedati, da je tem bolj nevšečna, čim bolj ji prihajam do dna. Ne vem, kaj stoji v pismu, a če ne bo v njem vsaj deloma natančnih podatkov, bi se najrajši vkrcal na prvi parnik, ki odrine po reki navzdol, da še dobim »Bolivijo« v Pari. Saj imam na svetu važnejše posle, nego da bi se potikal po svetu in proučeval izjave take prisrčane. No, Roxton, zdaj bo že vsekakor čas!«

»Čas je,« je odgovoril lord John, »lahko povežete culo.« Prijel je pismo in ga odprl z žepnim nožem. Dobil je iz njega zloženo polo papirja. Pozorno jo je razvil in razgrnil po mizi. Pola je bila nepopisana. Obrnil jo je. Tudi druga stran je bila bela. Ostrmeli smo pogledali v molku drug drugega, dokler ni prekinil tišine prezirljivi smeh profesorja Summerleeja.

»To je odkrito priznanje,« je zaklical. »Kaj hočete še? Mož torej sam prizna, da je slepar. Prestojata nam samo, da se povrnemo domov pa razkrinkamo njegove nesramne laži.«

»Morebiti nevidno črnilo?« sem ugibal.

»Mislim, da ni,« je odgovoril lord Roxton, gledajoč papir proti luči. »Ne. dragi moj mladenič, kaj bi se varali. Stavim, kar hočete, da ni bilo nikoli ničesar napisano na tem papirju.«

»Ali smem vstopiti?« je zagrmel na verandi neki glas.

Po razsvetljenih, od solnca še bleščečih tleh, je švignila senca čokate postave. Ta glas! Ta orjaško široka pleča! Planili smo z začudenim krikom na noge, ko se je prikazal na pragu Challenger v okroglem, otročjem slanniku s pisanim traktom, z rokami v žepih suknje. Cepetaje je prikorakal v platenih čevljih pred nas, visoko dvignil glavo in je stal pred nami v luči žarečega solnca s svojo široko, košato, asirsko brado. Napol zaprta veka in izživalne oči so kazale kakor vedno njegovo prirojeno ošabnost.

Ljudska knjižnica iz založništva Jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani: 24. zvezek: A. Marby, HANKA, Lušsko-srbska povest. Din 22. zvezek: Haggard, Hči CESARJA MONTEZUME. Din 32. zvezek: Lorenzin, STORŽEK IN NJEGOVA BURKASTO ZVILJENJE. Din 14. zvezek: Din 22. — 27. zvezek: Pregelj, OTROCI SOLNCA. Din 24. zvezek: Din 32. — 28. zvezek: Haggard, KLEOPATRA. Din 28.

Darovi za celo rodbino

Božič

Din. 129-
725-61051

Din. 299-
9687-60900

Din. 69-
381 sa zavratnikom

Din. 89-
381 na kopcu

Din. 169-
1963-60822

Din. 299-
9837-60761 od laka

Din. 249-
9655-16447

Din. 109-
303-61161

Din. 169-
307-61161

Din. 249-
9845-60306

Zahtevajte
znamko
„TRETORN“
Galoše in
snežni čevlji
TRETORN
nimajo tekmece

Pozor!

200 moških oblek

iz prvovrstnega č.škega sukna razprodam skoraj za polovično ceno po

Din 500- in 600-

Prodaja se vrši od 3. do 31. decembra 1928.

Po neverjetno nizkih cenah se bodo prodajali tudi vsi drugi konfekcijski izdelki kakor: deške in fantovske obleke, raglani, površniki, zimski suknjčki, usnja i suknjčki, dežni plašči i.d.

Konfekcijska industrija Josip Ivančič Dunaška cesta št. 7

Ne zamudite ugodne prilike!

Pozor!

Srečno in veselo novo leto 1929

želi

ALOJZ DROFENIK - Celje.**Razpis****za popravo župnišča v Dobrnič**

Oddalo se bo zidarsko, tesarsko, mizarsko, kleparsko, ključavničarsko, pečarsko, steklarsko, pleskarsko, slikarsko delo na izmanjševalni dražbi na licu mesta dne 13. januarja 1929 od 9 do 12. Načrti, proračuni, podrobni pogoji so vsak dan na razpolago proti malemu plačilu pri g. načelniku stavbnega odbora J. Šenica štev. 3 v Dobrniču.

ZA BOŽIČ!**Pletenina
usnjeni izdelki
galanterija** | **10% popusta**Francoske čevle Dn 30-
d. nogavice flor 9-
zimske 17-**Okusni kartoni za darila brezplačno!**
A. Šinkovec nasl. K. Soss, LjubljanaCeneže kot pri
RAZPRODAJAH
se dob. vsakovrstno manufakturno blago samo pri
TRPIN, MARIBOR, Glavni trg št. 12.**GREŠITE MNOGO**
ako ne čitate redno
SLOVENCA**Sadje v gospodinjstvu.**Konzervirane sadja in zelenjave,
Spisai M. Humek. Cena Din 24-.

Jugoslovanska knj. garna v Ljubljani.

Zahvala

Za vse dokaze iskrenega sočutja, ki so nam bili izraženi ob nenadomestljivi izgubi naše nadvse ljubljene matere, stare matere in tašče, gospe

Mari e Klavžar

vdove drž. uradnika v pokoju

se tem potom najtopleje zahvaljujemo. — Posebno zahvalo izražamo č. g. stolnemu vikarju Tkavcu za poslovilne besede, učiteljskemu zboru l. drž. dekl. mešč. šole za prekrasen venec, učenkam istega zavoda za lepo, v srce segajoče petje in končno vsem, ki so jo spemili na njeni zadnji poti.

Blaž. pokojnico priporočamo v molitev.

Maribor - Gorica - Sežana, dne 19. decembra 1928.

Rodbinji: KLAJŽAR - FON.

Zahvala

Za premnoge izraze iskrenega sočutja ob priliki pre-rane izgube našega nadvse ljubljeneža moža, očeta, brata in svaka, gospoda

Antona Čeča

za poklonjeno cvetje in vence, se tem potom vsem najtopleje zahvaljujemo. — Posebno nas pa veže dolžnost, zahvaliti se častiti duhovščini, Požarni brambini in vsem, ki so draga nam pokojnika v tako častnem številu sprcmili na njegovi poslednji poti.

Petrovče, dne 18. decembra 1928.

Žalujoča žena in otroci.